

ZESPÓŁ SZKÓŁ W OLSZTYNKU

**PROCEDURY
POSTĘPOWANIA
NAUCZYCIELI W SYTUACJACH
ZAGROŻENIA**

rok szk. 2018/19

PROCEDURY POSTĘPOWANIA

- I. UWAGI WSTĘPNE
- II. POSTĘPOWANIE Z UCZNIEM, KTÓRY ULEGŁ WYPADKOWI
- III. POSTĘPOWANIE W STOSUNKU DO UCZNIĄ POPEŁNIAJĄCEGO CZYN KARALNY
 1. WYMUSZENIA/KRADZIEŻ
 2. BÓJKI I POBICIA
- IV. POSTĘPOWANIE W STOSUNKU DO UCZNIĄ PRZEJAWIAJĄCEGO OBJAWY DEMORALIZACJI
 1. POSTĘPOWANIE Z UCZNIEM ZAGROŻONYM DEMORALIZACJĄ
 2. POSTĘPOWANIE WOBEC UCZNIĄ PODEJRZANEGO O SPOŻYCIE ALKOHOLU
 3. POSTĘPOWANIE Z UCZNIEM, KTÓREGO ZACHOWANIE WSKAZUJE NA UŻYCIĘ ŚRODKA ODURZAJĄCEGO
- V. POSTĘPOWANIE Z UCZNIEM STOSUJĄCYM PRZEMOC PSYCHICZNĄ
- VI. INSTRUKCJA POSTĘPOWANIA SZKOŁY W PRZYPADKU POŻARU
- VII. INSTRUKCJA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU USŁYSZENIA SYGNAŁU ALARMOWEGO
- VIII. EGZEKWOWANIE OBOWIĄZKU NAUKI
- IX. PROCEDURY POWIADAMIANIA O PRZYPADKACH SAMOBÓJSTW MŁODZIEŻY, PRZEMOCY W SZKOŁACH ORAZ INNYCH BULWERSUJĄCYCH ZJAWISKCH O CHARAKTERZE PATOLOGICZNYM
 1. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE W PRZYPADKU ZNALEZIENIA NA TERENIE SZKOŁY SUBSTANCJI PRZYPOMINAJĄCEJ WYGLĄDEM NARKOTYK
 2. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE W PRZYPADKU PODEJRZENIA, ŻE UCZEŃ POSIADA PRZY SOBIE SUBSTANCJĘ PRZYPOMIAJĄCĄ NARKOTYK

3. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE W PRZYPADKU, GDY STWIERDZONO, ŻE UCZEŃ PALI PAPIEROSY I E-PAPIEROSY NA TERENIE SZKOŁY
4. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO FUNKCJONARIUSZOWI PUBLICZNEMU
5. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU KORZYSTANIA PRZEZ UCZNIA Z TELEFONU KOMÓRKOWEGO ORAZ INNYCH ELEKTRONICZNYCH NOŚNIKÓW DŹWIĘKU I OBRAZU W CZASIE ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH I UROCZYSTOŚCI SZKOLNYCH
6. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UŻYWANIA PRZEZ UCZNIA TELEFONU KOMÓRKOWEGO PODCZAS LEKCJI
7. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY UCZEŃ USKARŻA SIĘ NA ZŁE SAMOPOCZUCIE W CZASIE POBYTU NA TERENIE SZKOŁY
8. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE W PRZYPADKU, GDY UJAWNIONO PRZYPADEK CYBERPRZEMOCY WŚRÓD UCZNIÓW
9. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU AKTU WANDALIZMU W SZKOLE.
10. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZAKÓŁCENIA PRZEZ NIEWŁAŚCIWE ZACHOWANIA UCZNIA PODCZAS LEKCJI
11. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI W SYTUACJACH ZAGROŻENIA ZAMACHEM SAMOBÓJCZYM UCZNIA
12. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZAGROŻENIA TERRORYSTYCZNEGO
13. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W RAZIE WYPADKU W SZKOLE
14. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU POWZIĘCIA INFORMACJI LUB PODEJRZENIA O MOLESTOWANIU UCZNIA

15. PROCEDURY POSTĘPOWANIA Z DZIECKIEM PRZEWLEKLE CHORYM W SZKOLE.

PODSTAWA PRAWNA

1. Konwencja o prawach dziecka (Dz.U. 1 1991r. Nr 120, poz. 526)
2. Ustawy z dn. 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U.2020.910)
3. Ustawy z dn.26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U.2018.969)
4. Ustawy z dn. 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2018.2137)
5. Ustawy z dn. 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2018. 1030)
6. Ustawy z dn. 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. 2017.2067)
7. Rozporządzenia MEN z dn. 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (dz.U.2015.1249)
8. Rozporządzenie MENiS z dnia 31.12.2002r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny publicznych i niepublicznych szkółach i placówkach (Dz.U. z 2003r.6.69 ze zm.)
9. Procedury postępowania nauczycieli i metody współpracy szkół z Policją w sytuacjach zagrożenia dzieci oraz młodzieży przestępczością i demoralizacją – moduł Krajowego Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 13 stycznia 2004r.
10. Zarządzenie nr 590 Komendanta Głównego Policji z dnia 24 października 2003r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich.
11. Ustawa z dnia 20 maja 1971r. Kodeks wykroczeń (Dz.U. Nr 12, poz.114 z póź.zm.)
12. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny (Dz.U. Nr 88, poz. 553, z póź.zm.)

I. UWAGI WSTĘPNE

1. Postępowanie z uczniem nakłada na nauczyciela obowiązek przestrzegania praw dziecka, w tym: poszanowania godności, zachowania tajemnicy służbowej, współpracy z jego rodzicami lub opiekunami prawnymi.
2. W sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia lub życia ucznia, każdy nauczyciel bez względu na wykonywaną w danym momencie czynność ma obowiązek reagować i udzielić uczniowi pomocy. Jego postępowanie jest uzasadnione stanem wyższej konieczności, co zwalnia z odpowiedzialności za ewentualne następstwa niewykonywania w tym czasie swoich planowych obowiązków. Po wykonaniu niezbędnych czynności związanych z udzieleniem pomocy uczniowi, interweniujący nauczyciel powinien niezwłocznie powrócić do swoich obowiązków.
3. W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać Policję.
4. Nauczyciel nie może podać uczniowi żadnych leków, środków przeciwbólowych bez wyraźnego wskazania pielęgniarki lub lekarza.
5. Nauczyciel, który podejrzewa ucznia, że jest pod wpływem alkoholu lub narkotyków powinien postępować taktownie i dyskretnie w celu uniknięcia zniestawienia ucznia, jeżeli jego zachowanie wynika z innej przyczyny (np. leki, choroba) jego zachowania.
6. Nauczyciel może posłużyć się pracownikiem obsługi lub uczniem, w przypadku konieczności pilnego wezwania dyrektora, pedagoga, pielęgniarki lub pogotowia.
7. Nauczyciel, pedagog oraz dyrektor ma obowiązek dokumentowania czynności podejmowanych wobec ucznia w ramach niniejszych procedur zgodnie z przyjętym w szkole sposobem prowadzenia dokumentacji.
8. Wychowawca powinien być informowany o wszelkich działaniach pedagoga lub dyrektora na każdym etapie postępowania z uczniem.
9. W każdym z wymienionych przypadków należy do sprawy i sprawcy podejść w sposób indywidualny.

II. POSTĘPOWANIE Z UCZNIEM, KTÓRY ULEGŁ WYPADKOWI

Nauczyciel

1. Udziela pierwszej pomocy w przypadku uszkodzenia ciała, zagrożenia życia i zdrowia w miarę posiadanych umiejętności i możliwości. Wzywa pielęgniarkę lub pogotowie (w zależności od stanu zdrowia poszkodowanego).
2. Powiadamia dyrektora szkoły. Przekazuje znane mu fakty odnośnie okoliczności i świadków wypadku.

Dyrektor

1. Informuje o zaistniałym fakcie rodziców.
2. Zabezpiecza miejsce wypadku w sposób wykluczający dopuszczenie osób niepowołanych.
3. Zawiadamia organ prowadzący szkołę.
4. O wypadku ciężkim, śmiertelnym lub zbiorowym zawiadamia prokuratora i kuratora oświaty.
5. Powołuje zespół powypadkowy. Skład zespołu i jego kompetencje określa treść rozporządzenia.

III. POSTĘPOWANIE W STOSUNKU DO UCZNIĄ POPEŁNIAJĄCEGO CZYN KARALNY

(wiek 13 - 17 lat - czyn karalny, powyżej 17 roku - przestępstwo)

1. WYMUSZENIA / KRADZIEŻ

Nauczyciel stwierdzający wymuszenie/kradzież:

1. Powiadamia dyrektora szkoły. Przekazuje znane mu fakty, wskazuje osoby podejrzane o kradzież lub wymuszenia. Ważne jest, aby czas od zaistnienia zdarzenia do podjęcia działań był jak najkrótszy.
2. Sporządza notatkę służbową.

Uwaga! Nauczyciel, który stwierdza popełnienie takiego czynu przez ucznia nie prowadzi samodzielnie dochodzenia, nie rozpytuje uczniów oraz nie konfrontuje świadków. W miarę możliwości należy zachować dyskrecję.

Dyrektor szkoły:

1. Przekazuje informację do pedagoga szkolnego.
2. Informuje o zaistniałym fakcie rodziców uczniów podejrzanych o popełnienie czynu karalnego lub przestępstwa i wzywa ich do szkoły.

Pedagog szkolny

1. Ustala świadków i okoliczności zdarzenia.
2. Zabezpiecza dowody lub przedmioty pochodzące z kradzieży.
3. W przypadku wyjaśnienia sprawy ustala z rodzicami i wychowawcą formy pracy wychowawczej z uczniem będącym sprawcą wykroczenia.
4. W przypadku braku możliwości wyjaśnienia sprawy, przekazuje ustalone informacje na piśmie funkcjonariuszom Komisariatu Policji celem dalszego postępowania.

Rozmowa pedagoga ze sprawcą powinna odbywać się w obecności rodziców, a w przypadku „niemożliwości” w obecności innego pracownika szkoły np. wychowawcy, zastępcy dyrektora.

2. BÓJKI/ POBICIA

Nauczyciel

1. W miarę możliwości interweniuje rozdzielając uczestników konfliktu.
2. Udziela pierwszej pomocy w przypadku uszkodzenia ciała, zagrożenia życia i zdrowia. Wzywa pielęgniarkę lub pogotowie (w zależności od stanu zdrowia poszkodowanego).
3. Doprowadza uczestników bójki do dyrektora i przekazuje dyrektorowi informację o przebiegu i świadkach zdarzenia.
4. Sporządza notatkę służbową z zajścia.

Dyrektor szkoły

1. Powiadamia pedagoga i wychowawców uczniów.
2. Informuje o zaistniałym fakcie rodziców.
3. W przypadku uszkodzenia ciała powołuje komisję powypadkową z powiadomieniem organu prowadzącego szkołę lub prokuratury.

Pedagog

Jeżeli sprawców jest kilku, w miarę posiadanych możliwości pedagog umieszcza ich w oddzielnych pomieszczeniach. Ofiarę odizolowuje od sprawcy (ów).

1. Ustala świadków i okoliczności zdarzenia.
2. Niezwłocznie informuje o ustaleniach rodziców i wzywa ich do szkoły.
3. Informuje rodziców poszkodowanego o możliwości zgłoszenia sprawy Policji.
4. W przypadku ciężkiego, lub zbiorowego pobicia powiadamia o zdarzeniu Policję. Wykonuje ewentualne czynności zalecane przez policjanta przyjmującego zgłoszenie.

Pracownik BHP

1. Sporządza dokumentację powypadkową.

IV. POSTĘPOWANIE W STOSUNKU DO UCZNIĄ PRZEJAWIAJĄCEGO OBJAWY DEMORALIZACJI

1. POSTĘPOWANIE Z UCZNIEM ZAGROŻONYM DEMORALIZACJĄ

Uczeń, który popełnia czyny karalne, oraz przejawia inne objawy niedostosowania społecznego, tj.: wagary, wandalizm, ucieczki z domu, kradzieże, spożywanie alkoholu, palenie papierosów, używanie lub sprzedaż narkotyków, nierząd, ordynarne zachowanie, agresja słowna lub fizyczna – jest zdemoralizowany.

Nauczyciel/wychowawca

1. W przypadku stwierdzenia przejawów niedostosowania społecznego u ucznia przekazuje informację do pedagoga szkolnego.
2. Wychowawca klasy informuje pedagoga na bieżąco o wszelkich przejawach niedostosowania uczniów i może wnioskować o skierowanie sprawy nieletniego do Sądu. W przypadku ucznia pełnoletniego (po ukończeniu 18 roku życia) zgłoszenie na Policję.
3. Współpracuje z rodzicami i pedagogiem w procesie resocjalizacji ucznia.

Pedagog

1. Informuje wychowawcę o przejawach niedostosowania ucznia i podjętych wobec niego działaniach.
2. Podejmuje działania mające na celu resocjalizację ucznia.
3. Dokumentuje działania podjęte w stosunku do ucznia. Ustala z wychowawcą dalsze postępowanie z uczniem.
4. W przypadku braku efektów działań wychowawczych szkoły i rodziców, występuje do Sądu Rejonowego III Wydział Rodziny i Nieletnich w Olsztynie, z wnioskiem o wszczęcie postępowania w związku z demoralizacją ucznia.
5. W przypadku ucznia pełnoletniego zgłoszenie na Policję.

Przez „niemożliwość”- wzięcia udziału w przesłuchaniu nieletniego jego rodziców, opiekuna lub obrońcy, należy rozumieć przeszkodę natury faktycznej, której w danym momencie nie można pokonać np. choroba, pobyt w szpitalu, znaczna odległość miejsca zamieszkania, brak możliwości kontaktu z rodzicem/opiekunem prawnym dziecka.

2. POSTĘPOWANIE WOBEC UCZNIA PODEJRZANEGO O SPOŻYCIE ALKOHOLU

Nauczyciel

1. Wzywa dyrektora i pedagoga w przypadku podejrzenia ucznia o spożycie alkoholu.
2. Informuje o zachowaniu ucznia wskazującym na spożycie alkoholu.
3. Sporządza notatkę służbową.

Dyrektor szkoły

1. Wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości udzielenia pomocy medycznej w przypadku zagrożenia życia lub zdrowia ucznia.
2. Przekazuje ucznia pedagogowi, jeżeli nie ma konieczności wzywania lekarza.

Pedagog

1. Powiadamia o zaistniałej sytuacji rodziców ucznia i obliguje ich do odebrania go ze szkoły.
2. Powiadamia Policję i przekazuje ucznia funkcjonariuszowi, gdy zostanie stwierdzona nietrzeźwość ucznia, a rodzice nie odbiorą dziecka, bądź niemożliwy jest kontakt z rodzicami.
3. Wzywa Policję, gdy uczeń swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych.
4. Wzywa Policję w celu przebadania ucznia alkomatem w przypadku, gdy zdarzenie powtarza się u danego ucznia po raz kolejny.
5. Gdy zdarzenie powtarza się, występuje do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich z wnioskiem o wszczęcie postępowania.
6. Przebywanie pod wpływem alkoholu lub spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat stanowi wykroczenie. Należy o tym fakcie powiadomić Policję.

3. POSTĘPOWANIE Z UCZNIEM, KTÓREGO ZACHOWANIE WSKAZUJE NA UŻYCIĘ ŚRODKA ODURZAJĄCEGO

Nauczyciel

1. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego.
2. Wzywa pedagoga lub dyrektora w przypadku podejrzenia ucznia o użycie środka odurzającego.
3. Przekazuje ucznia informując o jego zachowaniu.
4. Sporządza notatkę służbową.

Dyrektor szkoły

1. W przypadku, gdy zagrożone jest życie lub zdrowie ucznia, wzywa lekarza w celu udzielenia pomocy medycznej.
2. Jeżeli nie ma konieczności wzywania lekarza, przekazuje ucznia pedagogowi.

Pedagog

1. Powiadamia rodziców i obliguje ich do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły.
2. Udziela rodzicom informacji o formach pomocy dla młodzieży uzależnionej.
3. Zawiadamia Policję w przypadku niemożności kontaktu z rodzicami lub ze względu na zachowanie i stan zdrowia.
4. Pedagog przekazuje funkcjonariuszom Policji notatki sporządzone ze zdarzenia i ustala dalszy sposób załatwiania sprawy.
5. Jeżeli zdarzenia, w którym uczeń znajduje się pod wpływem narkotyków na terenie szkoły powtarzają się, świadczy to o jego demoralizacji. Szkoła powiadamia wówczas Policję lub Sąd Rodzinny. W przypadku ucznia mającego 17 lat Policję.

V. POSTĘPOWANIE SZKOŁY W PRZYPADKU OTRZYMANIA SYGNAŁU O WYSTĘPOWANIU PRZEMOCY PSYCHICZNEJ lub FIZYCZNEJ

W przypadku ucznia stosującego przemoc fizyczną lub psychiczną (przezywanie, poniżanie, zastraszanie, szykanowanie i wyśmiewanie) szkoła podejmuje następujące działania:

Nauczyciel

1. Powiadamia dyrektora szkoły o uczniu stosującym przemoc i agresję oraz przekazuje znane mu fakty
2. Sporządza notatkę służbową.

Dyrektor

1. Powiadamia wychowawcę ucznia oraz pedagoga.
2. Informuje o zaistniałym fakcie rodziców i wzywa ich do szkoły.
3. Przeprowadza rozmowę z uczniem i rodzicami w obecności wychowawcy i pedagoga.
4. W przypadku braku zmiany zachowań ucznia po rozmowie z dyrektorem, zgłasza stosowanie przemocy psychicznej przez ucznia na Policję.

Wychowawca

1. Obserwuje ucznia.
2. Monitoruje brak poprawy jego zachowania pedagogowi.

Pedagog

1. Przeprowadza z uczniem rozmowę.
2. Obserwuje ucznia.
3. Monitoruje brak poprawy jego zachowania dyrektorowi szkoły.

VI. INSTRUKCJA POSTĘPOWANIA SZKOŁY W PRZYPADKU POŻARU

I. ALARMOWANIE

NUMER ALARMOWY 112 - jednolity ogólnoeuropejski numer alarmowy używany w sieci telefonów stacjonarnych w Unii Europejskiej

1. Kto zauważy pożar zobowiązany jest niezwłocznie zawiadomić:

- **Straż Pożarną** - 998
- dyrektora szkoły

2. Po uzyskaniu telefonicznego połączenia ze strażą pożarną należy wyraźnie podać:

- a) gdzie się pali: dokładny adres, nazwę obiektu, piętro,
- b) co się pali: np. szafa na korytarzu, dach,
- c) czy są zagrożeni ludzie,
- d) numer telefonu, z którego się mówi i swoje nazwisko

Uwaga ! Odłożyć słuchawkę dopiero po otrzymaniu odpowiedzi, że straż pożarna przyjęła zgłoszenie. Odczekać chwilę przy telefonie na ewentualne sprawdzenie.

3. Zachować spokój i nie dopuścić do powstania paniki.

4. W razie potrzeby (nieszczęśliwy wypadek lub awaria) dyrektor alarmuje:

Pogotowie Ratunkowe	999
Policję	997
Straż Miejską	89 519 27 99
Ochronę Obiektu	89 526 08 80
Pogotowie gazowe	89 519 20 66
Pogotowie Energetyczne	89 519 20 55

II. AKCJA RATOWNICZA

1. Równocześnie z alarmowaniem straży pożarnej należy przystąpić do akcji ratowniczo-gaśniczej przy użyciu sprzętu gaśniczego.

2. Do czasu przybycia straży pożarnej kierownictwo akcją obejmuje dyrektor szkoły lub osoba do tego przygotowana.

VII. INSTRUKCJA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU USŁYSZENIA SYGNAŁU ALARMOWEGO

PAMIĘTAJ!

PO USŁYSZENIU SYGNAŁU ALARMOWEGO NALEŻY DZIAŁAĆ SZYBKO, ALE ROZWAŻNIE I BEZ PANIKI.

Po usłyszeniu sygnału – alarmu powietrznego osoby znajdujące się w szkole powinny:

- przerwać pracę i naukę,
- wyłączyć wszystkie urządzenia elektryczne,
- zabrać dokumenty osobiste i plecaki,
- pospiesznie udać się na wyznaczone miejsce,
- pomagać słabszym i chorym,
- podporządkować się ściśle poleceniom służb porządkowych obrony cywilnej.

VIII. EGZEKWOWANIE REALIZACJI OBOWIĄZKU SZKOLNEGO

Wychowawca

1. Systematycznie kontroluje wypełnianie obowiązku szkolnego przez uczniów swojej klasy.
2. Informuje rodziców o nieusprawiedliwionych nieobecnościach.
3. Przekazuje dla pedagoga informację o uczniach, którzy opuścili w miesiącu 10 godzin bez usprawiedliwienia.
4. Ucznia, który nie usprawiedliwił 15 godzin w semestrze kieruje na rozmowę z wicedyrektorem oraz informuje rodziców w formie pisemnej o nieusprawiedliwionych nieobecnościach. Uczeń otrzymuje pisemne upomnienie.
5. Ucznia, który nie usprawiedliwił 25 godzin w semestrze wychowawca kieruje na rozmowę z Dyrektorem Zespołu Szkół.

Pedagog

1. Informuje rodziców o nieusprawiedliwionych nieobecnościach w formie pisemnego powiadomienia (10 godzin w miesiącu) i zaprasza ich do szkoły w celu wyjaśnienia przyczyn nieobecności .
2. Podejmuje działania wspólne z wychowawcą i rodzicami ucznia mające na celu poprawienie frekwencji.
3. Przygotowuje kontrakty dla uczniów określające ich dalsze funkcjonowanie w szkole (upomnienie i nagana dyrektora).
4. Jeżeli liczba godzin nieusprawiedliwionych u ucznia, który nie ukończył 18 roku życia przekroczy 70 godzin w roku szkolnym – dla szkół średnich, 50 – godzin dla klas ZSZ, a działania podejmowane przez szkołę nie dają pożądanych rezultatów, wówczas pedagog z Dyrektorem Zespołu powiadamia Sąd Rodzinny i Nieletnich o uchyleniu się od obowiązku nauki.
5. Powiadamia wraz z Dyrektorem Zespołu Szkół Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny i Nieletnich o nie realizacji obowiązku nauki w przypadku ucznia rezygnującego ze szkoły, lub skreślonego z listy uczniów Zespołu szkół w Olsztynku, który nie ukończył 18 roku życia.

Wicedyrektor szkoły

1. Przeprowadza z uczniem rozmowę, który nie usprawiedliwił 15 godzin w semestrze oraz udziela mu upomnienia. Uczeń podpisuje kontrakt określający jego dalsze funkcjonowanie w szkole.

Dyrektor szkoły

1. Przeprowadza z uczniem rozmowę, który nie usprawiedliwił 25 godzin w semestrze oraz udziela mu pisemnej nagany, którą dołącza do arkusza ocen na czas kształcenia. Uczeń podpisuje kontrakt określający jego dalsze funkcjonowanie w szkole.

2. Jeżeli liczba godzin nie usprawiedliwionych u ucznia, który nie ukończył 18 roku życia przekroczy 70 godzin w roku szkolnym – dla szkół średnich, 50 – godzin dla klas ZSZ, a działania podejmowane przez szkołę nie dają pożądaných rezultatów, wówczas Dyrektor Zespołu z pedagogiem informują Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny i Nieletnich.

3. Powiadamia wraz z pedagogiem Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny i Nieletnich o nie realizacji obowiązku nauki w przypadku ucznia rezygnującego ze szkoły, lub skreślonego z listy uczniów Zespołu Szkół, który nie ukończył 18 roku życia.

IX. PROCEDURY POWIADAMIANIA O PRZYPADKACH SAMOBÓJSTW MŁODZIEŻY, PRZEMOCY W SZKOŁACH ORAZ INNYCH BULWERSUJĄCYCH ZJAWISKACH O CHARAKTERZE PATOLOGICZNYM

I. W przypadku uzyskania informacji o samobójstwie ucznia, aktu przemocy z udziałem ucznia oraz o innym zjawisku o charakterze patologicznym, dyrektor szkoły podejmuje następujące kroki:

1. Niezwłocznie zawiadamia o fakcie prokuratora lub Policję, jeżeli w toku postępowania nie uczyniono tego.

2. Niezwłocznie zawiadamia o zdarzeniu Warmińsko-Mazurskiego Kuratora Oświaty.

Zawiadomienie to powinno zawierać zwięzły opis:

- charakteru zdarzenia wraz z okolicznościami,

- działań podjętych w celu ograniczenia negatywnych skutków zdarzenia.

3. Zawiadomienie należy przekazać telefonicznie (89 523 26 00), pocztą elektroniczną (ko@ko.olsztyn.pl) lub faksem (89 527 27 21).

4. W okresie następującym bezpośrednio po zdarzeniu dyrektor systematycznie na piśmie informuje Kuratora Oświaty o przebiegu postępowania wyjaśniającego, w szczególności o tym, jakie kroki zostały podjęte w stosunku do osób, których winę stwierdzono w danym przypadku oraz jakie działania są prowadzone w celu zapobiegania podobnym zjawiskom.

5. Kurator Oświaty po otrzymaniu informacji o zaistniałym zdarzeniu niezwłocznie powiadamia Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego oraz Ministra Edukacji Narodowej, a także na bieżąco przekazuje meldunki o wynikach postępowania.

1. Działania interwencyjne w przypadku znalezienia na terenie szkoły substancji przypominającej wyglądem narkotyk.

Nauczyciel powinien:

- 1.** Powiadomić o swoich spostrzeżeniach dyrektora szkoły, wezwać Policję.
- 2.** Zabezpieczyć substancję przed dostępem osób niepowołanych oraz przed zniszczeniem.
- 3.** W miarę możliwości ustalić do kogo ona należy.
- 4.** Przekazać Policji znalezioną substancję i wszelkie uzyskane informacje.

2. Działania interwencyjne w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyki.

Nauczyciel powinien:

1. W obecności drugiej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor) zażądać aby uczeń pokazał tę substancję, pokazał zawartość plecaka i kieszeni. Nauczyciel nie ma prawa przeszukać ucznia (odzieży i plecaka) - może to zrobić tylko Policja.

2. Powiadomić o swoich podejrzeniach dyrektora szkoły i rodziców/opiekunów prawnych, wezwanie ich do natychmiastowego stawiennictwa.

3. W przypadku gdy uczeń odmawia pokazania posiadanej substancji, zawartości plecaka i kieszeni dyrektor szkoły wzywa Policję, która dokona przeszukania, zabezpieczy i przewiezie do ekspertyzy znalezioną substancję.

4. W przypadku, gdy uczeń dobrowolnie odda posiadaną substancję, nauczyciel po odpowiednim zabezpieczeniu przekazuje ją policji wraz z zebranymi informacjami w postaci notatki służbowej. W miarę możliwości należy określić w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję.

5. W przypadku ucznia, który:

- posiada nawet niewielką ilość środków odurzających lub psychotropowych
- wprowadza do obrotu środki odurzające
- udziela innej osobie, ułatwia lub umożliwia ich zażycie oraz nakłania do użycia
- wytwarza i przetwarza środki odurzające

konieczne jest powiadomienie Policji. Powyższe zachowania są:

- czynem karalnym w przypadku ucznia, który ukończył 13 lat, ale nie ukończył 17.

Należy powiadomić Policję lub Sąd rodzinny

- przestępstwem w przypadku ucznia który ukończył 17 lat. Należy powiadomić Policję lub Prokuraturę.

3. Działania interwencyjne w przypadku, gdy stwierdzono, że uczeń pali papierosy i e-papierosy na terenie szkoły,

- 1.** Nauczyciel powinien potwierdzić tożsamość ucznia na podstawie legitymacji szkolnej, dowodu tożsamości i niezwłocznie powiadomić dyrektora szkoły lub pedagoga szkolnego.
- 2.** Dyrektor, pedagog przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z uczniem.
- 3.** Uczeń zostaje wpisany do rejestru uczniów łamiących zakaz palenia na terenie szkoły.
- 4.** W przypadku ucznia nieletniego, poniżej 17 roku życia, należy wezwać rodziców/ opiekunów prawnych i przeprowadzić w ich obecności rozmowę wychowawczą z uczniem.
- 5.** Dyrektor, pedagog decydują o wezwaniu Policji w celu udzielenia uczniowi mandatu.

4. Procedura postępowania w przypadku przestępstwa przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu.

I. Procedura postępowania w przypadku przestępstwa przeciwko nauczycielowi.

Jeżeli w stosunku do nauczyciela uczniów, rodzic lub inna osoba używa obelżywych wyzwisk, grożenia, opluwania, przyczepiania karteczek z obraźliwymi tekstami, rzucania przedmiotami, stosuje agresję fizyczną lub psychiczną, itp. to:

1. Nauczyciel o zaistniałej sytuacji powiadamia dyrektora szkoły, opisując okoliczności;
2. Wychowawca klasy w porozumieniu z nauczycielem sporządza pisemną notatkę, którą przechowuje w „teczce wychowawcy”;
3. W przypadku popełnienia przestępstwa przez osobę, która ukończyła 17 rok życia dyrektor szkoły zawiadamia Policję. O zaistniałym wydarzeniu informuje rodziców/prawnych opiekunów;
4. Jeżeli sprawcą przestępstwa był uczeń, który nie ukończył 17 roku życia dyrektor w porozumieniu z wychowawcą, udziela nagany. O zaistniałym wydarzeniu informuje rodziców/prawnych opiekunów;
5. W przypadku ponownego popełnienia przestępstwa przez tego samego ucznia, który nie ukończył 17 roku życia, dyrektor szkoły zawiadamia Policję.

5. Procedura postępowania w przypadku korzystania przez ucznia z telefonu komórkowego oraz innych elektronicznych nośników dźwięku i obrazu w czasie zajęć edukacyjnych i uroczystości szkolnych.

Zasady korzystania z telefonów komórkowych oraz innych elektronicznych nośników dźwięku i obrazu w czasie zajęć lekcyjnych i uroczystości szkolnych.

1. Podczas zajęć edukacyjnych obowiązuje uczniów całkowity zakaz używania telefonów komórkowych oraz innych elektronicznych nośników dźwięku i obrazu.
2. Przed rozpoczęciem zajęć edukacyjnych uczeń ma obowiązek wyłączyć i schować telefon lub inny elektroniczny nośnik dźwięku i obrazu.
3. Nagrywanie dźwięku lub obrazu za pomocą sprzętu elektronicznego jest możliwe jedynie za zgodą osoby nagrywanej i fotografowanej.
4. Zaginięcie lub kradzież telefonu lub innego elektronicznego nośnika dźwięku i obrazu należy niezwłocznie zgłosić nauczycielowi lub wychowawcy.
5. Dyrektor po otrzymaniu informacji wychowawcy o podejrzeniu możliwości popełnienia kradzieży, zawiadamia Policję.

6. Procedura postępowania w przypadku używania przez ucznia telefonu komórkowego podczas lekcji.

1. Uczeń nie może używać telefonu komórkowego w czasie lekcji;
2. W każdym przypadku używania przez ucznia telefonu komórkowego podczas lekcji nauczyciel ma prawo odebrać uczniowi telefon. Telefon jest przekazywany Dyrektorowi szkoły lub jego zastępcom do depozytu;
3. Zatrzymany w depozycie telefon może odebrać tylko rodzic lub prawny opiekun ucznia;
4. Uczeń, któremu odebrano telefon otrzymuje odpowiedni wpis w dzienniku szkolnym;
5. W przypadku, gdy uczeń używający telefonu komórkowego w czasie lekcji nie odda go nauczycielowi, mimo, że zostanie o to przez niego poproszony, otrzymuje naganę wychowawcy klasy. O zdarzeniu informowany jest rodziców/opiekun prawny.
6. W razie stwierdzenia niestosowania się do w/w postanowień uczeń podlega systemowi kar, zgodnemu ze Statutem Szkoły. O zaistniałej sytuacji dyrektor powiadamia rodziców.

7. Procedura postępowania w przypadku, gdy uczeń uskarża się na złe samopoczucie w czasie pobytu na terenie szkoły.

Postępowanie nauczyciela w przypadku złego samopoczucia ucznia.

- 1.** Nauczyciel po uzyskaniu informacji od ucznia dotyczących jego stanu zdrowia podejmuje następujące czynności:
 - a)** kontaktuje ucznia z pielęgniarką szkolną (poprzez pedagoga lub innego pracownika szkoły, gospodarza klasy),
 - b)** jeśli stan zdrowia ucznia jest zły, nauczyciel, pedagog lub pielęgniarka informują o tym fakcie dyrektora szkoły.
- 2.** Dyrektor zawiadamia rodziców lub opiekunów o złym samopoczuciu dziecka i konieczności odebrania go ze szkoły.
- 3.** Dyrektor szkoły lub wyznaczona przez niego osoba (pielęgniarka szkolna, pedagog), sprawuje opiekę nad uczniem do czasu przybycia rodziców.
- 4.** W przypadku nieobecności pielęgniarki, nauczyciel kontaktuje się z wychowawcą klasy.
- 5.** W przypadku nieobecności pielęgniarki i wychowawcy nauczyciel kontaktuje się z pedagogiem lub dyrektorem.
- 6.** Niedopuszczalne jest wyrażenie zgody na samodzielny powrót dziecka do domu, nawet w przypadku telefonicznej rozmowy z rodzicami/opiekunami prawnymi.

8. Działania interwencyjne w przypadku, gdy ujawniono przypadek cyberprzemocy wśród uczniów.

Nauczyciel powinien:

1. Udzielić wsparcia ofierze cyberprzemocy.
2. Powiadomić wychowawcę i przekazać mu wszelkie uzyskane informacje na temat zdarzenia.
3. Wychowawca informuje pedagoga/psychologa i dyrektora szkoły, którzy dokonują analizy zdarzenia i planują dalsze postępowanie.
4. W procedurze interwencyjnej powinien brać udział nauczyciel informatyki, w szczególności przy zabezpieczaniu dowodów i ustaleniu sprawcy.
5. Poinformowanie rodziców ofiary i sprawcy, jeżeli jest on uczniem szkoły.
6. . Pedagog/psycholog powinien przeprowadzić rozmowę ze sprawcą, zobowiązanie go do zaprzestania negatywnych zachowań, kara powinna wynikać z wewnętrznych przepisów szkolnych, powinna być dostosowana do rozmiaru i szkodliwości czynu.
7. Podczas rozmowy z rodzicami pedagog/psycholog zobowiązuje rodziców do ścisłego nadzoru nad dzieckiem-sprawcą cyberprzemocy.

9. Procedura postępowania w przypadku aktu wandalizmu w szkole.

W przypadku stwierdzenia aktów wandalizmu w szkole:

1. Należy niezwłocznie poinformować nauczyciela dyżurującego, wskazując na miejsce i sprawcę.
2. Nauczyciel dyżurujący musi sam lub wspólnie z innym pracownikiem szkoły niezwłocznie zapobiec dalszym aktom wandalizmu.
3. Nauczyciel dyżurujący powiadamia wychowawcę klasy, do której uczęszcza uczeń niszczący mienie szkolne.
4. Wychowawca klasy przeprowadza rozmowę z uczniem w celu ustalenia przebiegu zdarzenia, przyczyn, skutków i innych sprawców, z którymi również rozmawia, jeżeli są uczniami szkoły.
5. Wychowawca klasy o dokonanych ustaleniach informuje dyrektora szkoły i pedagoga szkolnego.
6. Wychowawca klasy informuje telefonicznie o zdarzeniu rodziców ucznia i wzywa ich do szkoły na spotkanie.
7. W spotkaniu udział biorą: dyrektor szkoły, wychowawca, pedagog szkolny, rodzice ucznia. Podczas spotkania rodzice są informowani szczegółowo o zdarzeniu i jego skutkach (co zostało uszkodzone, jaki może być koszt naprawy lub kupna), sposobie naprawienia szkody (chyba że przedmiot był ubezpieczony, a ubezpieczyciel uznał roszczenie szkoły) oraz zasadności poinformowania o zdarzeniu Policji.
8. Dyrektor szkoły wspólnie z wychowawcą klasy i pedagogiem podejmuje decyzję o wymierzeniu uczniowi kary przewidzianej w regulaminie szkoły.
9. Jeżeli sprawca uszkodzeń nie został wykryty, wychowawca klasy przeprowadza rozmowę z uczniami na temat okoliczności zdarzenia, dokonanych zniszczeń oraz ustala, kto mógł ich dokonać.
10. L z przeprowadzonych ustaleń sporządza się notatkę.
11. Jeżeli zniszczony czy uszkodzony przedmiot był ubezpieczony, dyrektor szkoły zgłasza szkodę towarzystwu ubezpieczeniowemu.

10. Procedura postępowania w przypadku zakłócenia przez niewłaściwe zachowania ucznia pracy na lekcji.

Nauczyciel

1. Słowne zwrócenie uwagi na niewłaściwe zachowanie ucznia;
2. Próba uspokojenia sytuacji w klasie;
3. W przypadku konfliktu między uczniami – rozdzielenie stron;
4. W przypadku braku reakcji ze strony ucznia - poinformowanie ucznia o dalszych konsekwencjach zgodnych z procedurami i Statutem Szkoły;
5. Powiadomienie wychowawcy klasy po zakończeniu lekcji oraz sporządzenie notatki służbowej;
6. Wysłanie gospodarza klasy po pedagoga szkolnego lub wicedyrektora w przypadku, gdy nauczyciel nie potrafi opanować sytuacji w klasie.

Wychowawca

1. Rozmowa wychowawcy klasy, zwrócenie uwagi na niewłaściwe zachowanie i dalsze konsekwencje;
2. W przypadku powtórzenia się zachowania lub czynu o dużej szkodliwości – nagana wychowawcy, sporządzenie odpowiedniej adnotacji w dzienniku szkolnym;
3. W przypadku braku reakcji na interwencję nauczyciela i wychowawcy, powiadomienie dyrekcji szkoły;
4. Obniżenie oceny z zachowania;
5. Konsekwencje: zgodne ze Statutem szkoły.

Pedagog szkolny

1. W przypadku gdy nauczyciel prowadzący zajęcia nie potrafi opanować sytuacji w klasie wysyła gospodarza klasy po pedagoga szkolnego lub wicedyrektora;
2. Pedagog zobowiązany jest udać się do wskazanej klasy i ustalić tożsamość przeszkadzających uczniów a w razie konieczności do zabrania ich z sali lekcyjnej do swojego gabinetu lub w uzasadnionych przypadkach do gabinetu dyrektora;

3. Pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniami i ustala konsekwencje zachowania w zależności od popełnionego wykroczenia;
4. Jeżeli uczeń w sposób poważny naruszył zasady obowiązujące w szkole – na wniosek pedagoga wychowawca powiadamia rodziców ucznia o jego zachowaniu;
5. Jeżeli przyczyną zakłócania toku lekcji były przypadki określone w innych procedurach, należy postępować według tych procedur;

Niedopuszczalne jest wypraszanie przeszkadzającego ucznia z sali lekcyjnej oraz wysyłanie go w czasie lekcji do wychowawcy, pedagoga szkolnego lub dyrekcji szkoły.

11. Procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia zamachem samobójczym ucznia.

Działania uprzedzające:

1. Omówienie problematyki na forum Rady Pedagogicznej;
2. Upowszechnienie procedur przewidywania zamachów samobójczych;
3. Monitorowanie stanu psychicznego uczniów, reagowanie na symptomy ostrego, chronicznego stresu, objawy depresji.

Działania interwencyjne:

1. Nauczyciel, który jest świadkiem wydarzenia ustala i potwierdza rodzaj zdarzenia.
2. Nauczyciel dokonuje szybkiej oceny zagrożenia, np. według klucza

RYZYO UMIARKOWANE

- np. uczeń mówi o samobójstwie,
- nie mówi jak to zrobi,
- nie było wcześniejszych prób,

DUŻE RYZYKO

- np. wystąpiły czynniki przedwypadkowe,
- uczeń mówi jak to zrobi,
- były wcześniejsze próby,

EKSTREMALNE RYZYKO

- np. wystąpiły wskaźniki przedwypadkowe,
- uczeń dokonał samookaleczenia,
- podjął próbę nieudanego zamachu samobójczego lub inne działania zagrażające zdrowiu lub życiu

3. Nauczyciel nie pozostawia ucznia samego.
4. Nauczyciel usuwa wszystko, co może ułatwić realizację zamiaru.
5. Nauczyciel bez rozgłosu przeprowadza ucznia w bezpieczne, ustronne miejsce.

6. Nauczyciel lub wyznaczona osoba -jeśli jest taka potrzeba- wzywa pomoc (pogotowie, policję, straż). Komunikat do dyspozytorni pogotowia ratunkowego: *Stwierdziliśmy bezpośrednie zagrożenie życia naszego ucznia (...) poprzez duże ryzyko podjęcia próby samobójczej.*
7. Nauczyciel towarzyszy uczniowi – jest dla niego ważny.
8. Nauczyciel zawiadamia dyrektora szkoły.

Dalsze działania podejmuje dyrektor lub wyznaczona przez niego osoba, w tej sytuacji do jego obowiązków należy:

1. Powiadomienie rodziców, opiekunów prawnych dziecka – pisemne

Pisemne potwierdzenie przekazania informacji o zagrożeniu suicydalnym dla rodziców	
<p>Potwierdzamy, że zostaliśmy powiadomieni o zagrożeniu podjęcia próby samobójczej przez nasze dziecko oraz konieczności niezwłocznej/szybkiej konsultacji specjalistycznej (psychologicznej, psychiatrycznej). Zostały nam przekazane numery telefonu i adresy placówek gdzie możemy uzyskać pomoc. Zobowiązujemy się do dostarczenia informacji zwrotnej po konsultacji specjalistycznej w celu zorganizowania opieki i pomocy na terenie szkoły.</p>	
Miejscowość i data	podpisy rodziców/opiekunów
.....

Zgodnie z art. 21 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19.08.1994 (Dz. U 1994 nr 111, poz. 553) osoba, której zachowanie wskazuje na to, że z powodu zaburzeń psychicznych może zagrażać bezpośrednio własnemu życiu lub zdrowiu innych osób, bądź nie jest zdolna do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, może być poddana badaniu psychiatrycznemu również bez jej zgody, a osoba małoletnia także bez zgody jej przedstawiciela ustawowego.

2. Zbieranie informacji o okolicznościach zdarzenia.
3. Dokonanie oceny i wyboru priorytetów oraz ustalenie strategii odpowiedniej do ustalonych priorytetów.

4. Ochrona ucznia i innych osób przed zbędnymi czynnikami traumatyzującymi.

Działania naprawcze:

1. Dokonanie diagnozy ryzyka ponowienia zamachu uwzględniając, że odratowana osoba ma nadal poważne kłopoty z radzeniem sobie z problemami życiowymi;
2. Bezwzględna konsultacja dalszej strategii z PPP lub placówką opieki zdrowotnej;
3. Podjęcie próby zmobilizowania rodziny, aby udzieliła wsparcia bliskiemu, zapewniła mu bezpieczeństwo, wzmocniła wzajemne więzi.

12. Procedury postępowania w przypadku zagrożenia terrorystycznego.

Podstawa prawna:

- Instrukcji postępowania opracowana przez Komendę Główną Policji,
- Instrukcja przeciwpożarowa Zespołu Szkół w Olsztynku.

W przypadku zamachu terrorystycznego efektywność wszelkich działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie aktom terroryzmu jest pochodną skuteczności służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo kraju i gotowości społeczeństwa do wspierania tych działań oraz wzajemnego zaufania i odpowiedzialności za wspólne dobro.

I. INFORMACJE OGÓLNE DOTYCZĄCE TERRORYZMU

Terroryzm, to szeroki termin oznaczający użycie siły lub przemocy w stosunku do osób lub własności, w celu: zastraszenia, wymuszenia lub okupu. Skutki terroryzmu mogą obejmować znaczną liczbę ofiar, uszkodzenia budynków, zakłócenia w dostępie do podstawowych usług, takich jak: elektryczność, dostawy wody, opieka medyczna, telekomunikacja, komunikacja miejska.

W strukturach polskiej Policji funkcjonują pododdziały antyterrorystyczne i komórki minersko-pirotechniczne, specjalnie przygotowane do tego, aby zapobiegać i stawiać czoła aktom terroru.

Najgroźniejszym z możliwych aktów terrorystycznych jest zamach bombowy.

Specyfika zamachu bombowego polega na tym, że poszkodowanymi mogą być wszyscy, którzy znajdują się w polu rażenia ładunku wybuchowego.

Ofiarą zamachu może stać się każdy, kto będzie przebywał w pobliżu miejsca wybuchu. Nie mają na to wpływu jego poglądy polityczne lub stan majątkowy. Ofiarą może stać się równie dobrze matka z dzieckiem na spacerze, emeryt czy też biznesmen wychodzący z banku.

W przypadku ataku terrorystycznego, szczególnie bombowego w większości przypadków ofiarami są ludzie, którzy nie mają nic wspólnego z działaniami politycznymi!

Zdarzają się przypadki, że podłożona bomba zostanie ujawniona przed eksplozją. Specjaliści posługują się w tym przypadku terminem "incydent bombowy".

Właściwe zachowanie w przypadku wystąpienia takiej sytuacji jest niezwykle ważne dla przebiegu zdarzenia, jego skutków i działania specjalistów policyjnych.

Informacji o zagrożeniu incydem bombowym nie wolno bagatelizować ani lekceważyć. Podstawową cechą terroryzmu jest to, iż nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne. Dlatego szczególnie ważne w profilaktyce jest zwracanie uwagi na to co dzieje się w najbliższym otoczeniu, np. podczas zakupów, w podróży, podczas uczestnictwa w imprezach masowych, uroczystościach religijnych i innych miejscach publicznych, gdzie przebywa duża liczba ludzi, a zwłaszcza w szkole.

Zainteresowania i uwagi wymagają:

- rzucające się w oczy nietypowe zachowania osób;
- pozostawione bez opieki przedmioty typu: teczki, paczki, pakunki itp.;
- osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku;
- samochody, a w szczególności furgonetki pozostawione w nietypowych miejscach tj. w pobliżu kościołów lub miejsc organizowania imprez masowych, zgromadzeń, szkół.

II. DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE.

1. Omówienie problematyki terroryzmu na spotkaniu pracowników szkoły, przeszkolenie na wypadek zamachu bombowego lub innego aktu terroryzmu.
2. Zapoznanie uczniów z tematyką terroryzmu, ze szczególnym zwróceniem uwagi na postrzeganie zachowań nietypowych lub elementów nietypowych na terenie szkoły.
3. Przedstawienie zagrożeń terroryzmem podczas spotkań z rodzicami.

III. PROCEDURY REAGOWANIA W SYTUACJI OTRZYMANIA INFORMACJI O PODOŻENIU LUB GROŹBIE PODŁOŻENIA „BOMBY”.

1. Podczas działań związanych z neutralizacją „bomby”, zastosuj się do poleceń Policji

2. Ciekawość może być niebezpieczna – jak najszybciej oddal się z miejsca zagrożonego wybuchem. Po drodze informuj o zagrożeniu jak największe grono osób, będących w strefie zagrożonej lub kierujących się w jej stronę

3. Po ogłoszeniu alarmu i zarządzeniu ewakuacji niezwłocznie udaj się do wyjścia, zgodnie ze wskazaniami administratora budynku lub wskazaniami upoważnionych osób.

W przypadku włączenia parkingu dla pojazdów w strefie zagrożenia, nie „ratuj” na siłę swojego samochodu – życie jest ważniejsze.

IV. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W CZASIE ZAGROŻENIA TERRORYSTYCZNEGO.

1. Uczeń, który zauważył podejrzanie zachowujące się osoby lub przedmioty pozostawione bez opieki oraz przypuszcza, że może to być próba ataku terrorystycznego, natychmiast informuje nauczyciela lub innego pracownika szkoły.

2. Nauczyciel, który uzyskał informację o możliwości ataku terrorystycznego natychmiast informuje dyrektora szkoły lub wicedyrektora.

3. Dyrektor, który dowiedział się o podłożeniu ładunku wybuchowego lub przedmiotu niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia lub otrzymał telefon z informacją o zagrożeniu terrorystycznym, natychmiast zgłasza ten fakt służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo na tym terenie: najbliższej jednostce Policji lub Straży Miejskiej, władzom administracyjnym.

4. Do czasu przybycia Policji akcją kieruje administrator obiektu, terenu lub osoba odpowiedzialna za jego bezpieczeństwo.

5. Na miejsce zagrożenia incydem bombowym należy wezwać służby pomocnicze takie jak: pogotowie ratunkowe, straż pożarną, pogotowie energetyczne.

6. Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia „bomby” użytkownicy pomieszczeń powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie celem odnalezienia przedmiotów nieznanego pochodzenia.

7. Podejrzanych przedmiotów NIE WOLNO DOTYKAĆ! O ich lokalizacji należy powiadomić dyrekcję szkoły.

- 8.** Pomieszczenia ogólnodostępne (korytarze, klatki schodowe, windy, toalety, piwnice, strychy) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu sprawdzają i przeszukują osoby wyznaczone.
- 9.** Do czasu przybycia Policji należy w miarę istniejących możliwości zabezpieczyć zagrożone miejsce, zachowując elementarne środki bezpieczeństwa, bez narażania siebie i innych osób na niebezpieczeństwo.
- 10.** Po przybyciu Policji na miejsce, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.
- 11.** Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.
- 12.** Jeśli zapadnie decyzja o ewakuacji, należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to na sprawne i bezpiecznie opuszczenie zagrożonego rejonu.
- 13.** Po ogłoszeniu ewakuacji należy opuścić miejsce pracy, zabierając rzeczy osobiste (torby, plecaki itp.).
- 14.** Nauczyciele oprócz rzeczy osobistych zabierają dziennik lekcyjny i wspólnie z uczniami opuszczają klasę, udając się na wyznaczone miejsce.
- 15.** W czasie ewakuacji należy postępować zgodnie z instrukcją postępowania w czasie ewakuacji, chyba, że prowadzący akcją zdecydują inaczej.
- 16.** Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne Policji.

13. Procedury postępowania w razie wypadku w szkole.

WYPADEK UCZNIA

§ 1.

1. Wypadek ucznia to:

1) **nagle zdarzenie**,

2) wywołane czynnikiem **zewnętrznym**,

3) mające **związek ze szkołą** (nastąpiło w trakcie pozostawienia osoby pod opieką szkoły lub placówki, np. w trakcie obowiązkowych lub nadobowiązkowych zajęć na terenie szkoły, wyjścia lub wycieczki szkolnej poza teren szkoły: zawody sportowe, olimpiady, wyjścia pod opieką nauczyciela),

4) powodujące **uraz** lub **śmierć**.

2. Pracownik Zespołu Szkół, który powziął wiadomość o wypadku, niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy.

3. Do czasu rozpoczęcia pracy przez zespół powypadkowy, zwany dalej „zespołem”, dyrektor zabezpiecza miejsce wypadku w sposób wykluczający dopuszczenie osób niepowołanych.

4. Jeżeli czynności związanych z zabezpieczeniem miejsca wypadku nie może wykonać dyrektor, wykonuje je upoważniony przez dyrektora pracownik Zespołu Szkół.

OBOWIĄZKI DYREKTORA

§ 2.

1. Dyrektor Zespołu Szkół jest zobowiązany do poinformowania uczniów oraz pracowników o konieczności natychmiastowego powiadomienia dyrektora Zespołu Szkół, wicedyrektora lub pedagoga szkolnego o wypadku, jaki się zdarzył na terenie szkoły lub podczas zajęć organizowanych przez szkołę poza jej terenem.

2. W razie zaistnienia wypadku dyrektor Zespołu Szkół **zapewnia** natychmiastową **pomoc lekarską** i opiekę uczniowi, który uległ wypadkowi.

3. **Zawiadamia** bezzwłocznie o wypadku:

1) rodziców lub prawnych opiekunów ucznia,

2) organ prowadzący Zespół Szkół,

3) przy wypadku śmiertelnym, ciężkim, a także zbiorowym – natychmiast prokuratora i kuratora oświaty,

4) o wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia – niezwłocznie inspektora sanitarnego.

4. **Zabezpiecza** miejsce wypadku do czasu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku.

5. **Bada** okoliczności i przyczyny wypadku.
6. **Powołuje** zespół powypadkowy, którego zadaniem jest przeprowadzenie postępowania powypadkowego.
7. **Omawia** na najbliższym posiedzeniu rady pedagogicznej okoliczności i przyczyny wypadku.
8. **Zatwierdza** protokół powypadkowy (wzór protokołu powypadkowego jest określony w załączniku nr 1 do w/w rozporządzenia).
9. **Przekazuje** rodzicom poszkodowanego ucznia jeden egzemplarz protokołu wraz z załącznikami.
10. **Przekazuje** kopię protokołu organowi prowadzącemu Zespół Szkół.
11. **Prowadzi** rejestr wypadków ucznia (wzór rejestru wypadków jest określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia).

OBOWIĄZKI NAUCZYCIELA

§ 4

Nauczyciel jest obowiązany:

- 1) nie dopuścić do zajęć lub przerwać je, wyprowadzając uczniów z miejsca zagrożenia, jeżeli miejsce, w którym są lub będą prowadzone zajęcia, może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa uczniów,
- 2) **udzielić pierwszej pomocy**, jeżeli zauważył wypadek lub dowiedział się o nim, poszkodowanemu uczniowi,
- 3) zawiadomić natychmiast o wypadku dyrektora Zespołu Szkół, wicedyrektora lub pedagoga szkolnego,
- 4) zabezpieczyć miejsce wypadku do czasu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku.

POSTĘPOWANIE POWYPADKOWE

§ 5

1. Postępowanie powypadkowe prowadzi powołany przez dyrektora Zespołu Szkół zespół powypadkowy w składzie:
 - 1) pracownik służby bhp jako przewodniczący,
 - 2) społeczny inspektor pracy albo pracownik wyznaczony przez dyrektora.
2. W pracach zespołu powypadkowego ma prawo uczestniczyć przedstawiciel organu prowadzącego Zespół Szkół, kuratora oświaty oraz rady rodziców.
3. Zespół powypadkowy w podanym powyżej składzie obowiązany jest:
 - 1) zbadać okoliczności, które mogły mieć wpływ na powstanie wypadku,

- 2) przesłuchać poszkodowanego,
- 3) przesłuchać świadków wypadku,
- 4) zasięgnąć opinii lekarza.

PROTOKÓŁ POWYPADKOWY

§ 6

1. Po ustaleniu okoliczności i przyczyn wypadku zespół powypadkowy sporządza nie później niż w ciągu 14 dni od daty uzyskania zawiadomienia o wypadku – protokół powypadkowy.
2. Przekroczenie tego terminu może nastąpić w przypadku, gdy wystąpią uzasadnione przeszkody lub trudności uniemożliwiające sporządzenie protokołu w wyznaczonym terminie. Przewodniczący zespołu poucza poszkodowanego lub reprezentujące go osoby o przysługujących im prawach w toku postępowania powypadkowego.
3. Protokół powypadkowy doręcza się osobom uprawnionym do zaznajomienia z materiałami postępowania powypadkowego.
4. Protokół powypadkowy podpisują członkowie zespołu oraz dyrektor Zespołu Szkół.

ZATWIERDZENIE PROTOKOŁU POWYPADKOWEGO

§ 7

1. Protokół powypadkowy zatwierdza dyrektor Zespołu Szkół po jego sporządzeniu. Jeżeli do treści protokołu powypadkowego nie zostały zgłoszone zastrzeżenia przez rodziców ucznia poszkodowanego, postępowanie powypadkowe uznaje się za zakończone.
2. Protokół powypadkowy sporządza się w trzech egzemplarzach, dla:
 - 1) poszkodowanego,
 - 2) organu prowadzącego
 - 3) Rady Rodziców,
 - 4) szkoły (jeden egzemplarz).
3. W ciągu 7 dni od dnia doręczenia protokołu powypadkowego osoby, o których mowa powyżej w ust. 2 mogą złożyć zastrzeżenia do ustaleń protokołu.
4. Zastrzeżenia składa się ustnie do protokołu bądź na piśmie przewodniczącemu zespołu. Zastrzeżenia rozpatruje organ prowadzący.
5. Zastrzeżenia mogą dotyczyć w szczególności:
 - 1) niewykorzystania wszystkich środków dowodowych niezbędnych dla ustalenia stanu faktycznego,
 - 2) sprzeczności istotnych ustaleń protokołu z zebraniem materiałem dowodowym.

6. Po rozpatrzeniu zastrzeżeń organ prowadzący Zespół Szkół może:

- 1) zlecić dotychczasowemu zespołowi wyjaśnienie ustaleń protokołu lub przeprowadzenie określonych czynności dowodowych.
- 2) powołać nowy zespół w celu ponownego przeprowadzenia postępowania powypadkowego.

§ 8

Dyrektor omawia z pracownikami Zespołu Szkół okoliczności i przyczyny wypadków oraz ustala środki niezbędne do zapobieżenia im.

§ 9

W sprawach nieuregulowanych stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy.

14. Procedury postępowania w przypadku powzięcia informacji lub podejrzenia o molestowaniu ucznia.

1. Osoba, która powzięła informację bądź podejrzewa, że uczeń może być ofiarą molestowania, powyższą informację przekazuje do pedagoga szkolnego.
2. Pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem, do szkoły wzywa rodziców (prawnych opiekunów), o zaistniałej sytuacji powiadamia dyrektora szkoły.
3. Rodzice wraz z uczniem kierowani są do Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, na konsultację w celu objęcia opieką specjalistyczną.
4. O zaistniałej sytuacji informowana jest pisemnie Policja.

Pomoc uczniowi – ofierze przemocy seksualnej

Nie należy bać się rozmawiać z ofiarami przemocy seksualnej, a także z ich rodzicami. Warto w czasie rozmowy zastosować się do zasad wymienionych poniżej.

- Zapewnij ucznia, że mu wierzysz.
- Zadbaj o jego bezpieczeństwo, zrób wszystko, by uchronić je przed kolejnymi atakami przemocy.
- Pochwal i docień to, że opowiedziało o tym co się wydarzyło.
- Spróbuj zrozumieć i zaakceptować fakt, że o molestowaniu nie powiedziało wcześniej.
- Nie obwiniaj ucznia za to, co się stało.
- Wytłumacz mu, że całą odpowiedzialność za to, co się wydarzyło ponosi sprawca.
- Pozwól uczniowi odczuwać i wyrażać wszystkie uczucia, jakie przeżywa w związku z zaistniałą sytuacją (zarówno pozytywne, jak i negatywne).
- Zapewnij mu specjalistyczną pomoc (medyczną, psychologiczną, prawną).

15. Procedury postępowania z dzieckiem przewlekle chorym w szkole.

Procedury opracowano na podstawie poradnika Ministerstwa Edukacji Narodowej „ Jak organizować edukację uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi? ” oraz publikacji „ One są wśród nas ” zamieszczonych na stronie internetowej Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania.

Dzieci przewlekle chore, które mogą uczęszczać do szkoły, są kształcone na zasadach ogólnych określonych w ustawie o systemie oświaty. W stosunku do tych uczniów, przepisy prawa oświatowego przewidują możliwość zapewnienia im w szkole różnych form pomocy psychologiczno – pedagogicznej, w oparciu o rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno - pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 11, poz. 114). Prawa każdego dziecka w szkole dotyczą, m.in. psychologiczno - pedagogicznego wspierania rozwoju uczniów przez dostosowywanie form pracy dydaktycznej, treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów, wyposażania ucznia w umiejętności potrzebne w życiu społecznym, przekazywania wiedzy wynikającej z podstawy programowej kształcenia ogólnego oraz zapewnienia im bezpiecznych warunków realizacji obowiązku szkolnego.

Należy również podkreślić, że podawanie dzieciom przewlekle chorym leków lub wykonywanie innych czynności przedmedycznych wynikających z zaleceń lekarskich przez nauczycieli może być prowadzone tylko na zasadzie dobrowolnego zobowiązania się nauczyciela wobec rodziców (opiekunów prawnych) ucznia. Profesjonalną opiekę medyczną na terenie szkoły mogą bowiem zapewnić uczniom przewlekle chorym tylko wykwalifikowane służby medyczne, tj. pielęgniarka lub higienistka szkolna.

DZIECKO PRZEWLEKLE CHORE

Choroba przewlekła to proces patologiczny trwający ponad 4 tygodnie, cechujący się brakiem nasilonych objawów chorobowych. Długotrwała choroba i częste hospitalizacje mogą okresowo uniemożliwiać choremu uczniowi przebywanie w grupie rówieśników, a także zaspokajanie wielu ważnych potrzeb psychicznych, fizycznych i społecznych. Przeciwdziałanie niekorzystnym skutkom choroby przewlekłej, polega między innymi na udzielaniu uczniowi i jego rodzinie pomocy w budowaniu nowej koncepcji życia z chorobą i pomimo choroby.

Odbudowa poczucia bezpieczeństwa jest jednym z najważniejszych zadań osób pomagających choremu dziecku i jego rodzinie. Uczeń może czuć się mniej bezradny i zagubiony, gdy ma okazję do odnoszenia sukcesów i poradzenia sobie z trudnymi sytuacjami. Zatem dostrzeganie i eksponowanie osiągnięć ucznia przewlekle chorego, chwalenie go za nie i nagradzanie jest jednym z kierunków pomagania mu w pokonywaniu poczucia bezradności. Drugi ważny kierunek to uczenie ucznia nowych umiejętności- zarówno tych przydatnych w pokonywaniu trudności związanych z chorowaniem, jak i tych otwierających mu nowe, wolne od ograniczeń pola aktywności, poszerzających jego „obszar wolności”.

Szkoła pełni w życiu chorego ucznia szczególną rolę. Jest to miejsce, w którym może się ono uczyć, rozwijać swoje zdolności i umiejętności, może przeżywać radość i dumę ze swojej aktywności, a także budować dobre relacje z rówieśnikami. Obecność przyjaznych nauczycieli i rówieśników jest bardzo ważna dla prawidłowego rozwoju emocjonalnego i społecznego chorego ucznia. Niezwykle ważne jest przekazanie nauczycielom informacji o wpływie choroby dziecka na funkcjonowanie psychiczne, fizyczne i społeczne ucznia

Niektóre leki mogą działać pobudzająco a inne usypiająco. Może to mieć wpływ na zachowanie się ucznia lub możliwość efektywnego uczenia się. Dzięki informacjom od rodziców i lekarzy, nauczyciel może poznać chorobę dziecka w takim zakresie, aby w razie potrzeby, w odpowiednim czasie, udzielić mu niezbędnej pomocy i wsparcia oraz zapewnić bezpieczne warunki na terenie szkoły. Także dostosować sposoby komunikowania się oraz sposoby i formy nauczania do potrzeb i aktualnych możliwości chorego dziecka. Wzajemne kontakty pomiędzy szkołą i rodzicami powinny być stałe i systematyczne, oparte na zaufaniu, spokojnej, wzajemnej wymianie informacji oraz współpracy i zrozumieniu.

PSYCHOLOGICZNE NASTĘPSTWA CHOROBY PRZEWLEKLEJ

Do najważniejszych psychologicznych następstw przewlekłej choroby, ograniczającej szanse rozwoju dziecka należą:

- lęk, smutek, poczucie zagrożenia;
- koncentracja na potrzebach podstawowych (picie, jedzenie, poczucie bezpieczeństwa);
- koncentracja na aktualnej sytuacji, na „tu i teraz”, niechęć do planowania i myślenia o przyszłości;
- utrata perspektywy życiowej oraz nadziei;
- poczucie braku wpływu na zdarzenia;
- obniżenie samooceny, poczucia własnej wartości; poczucie wstydu i bycia innym;
- ograniczenie stymulacji zewnętrznej szczególnie przy długotrwałym unieruchomieniu, leżeniu w łóżku;
- obniżenie motywacji do działania – bierność, nuda.

UCZEŃ PRZEWLEKLE CHORY I JEGO RODZICE POWINNI UZYSKAĆ WSPARCIE SZKOŁY NA TRZECH POZIOMACH:

- **poziom edukacyjny** – dostosowanie procesu edukacyjnego do indywidualnych możliwości i potrzeb, czyli organizacja nauki zgodnie z indywidualnymi zaleceniami, ograniczeniami i możliwościami, modyfikacja treści programowych zgodnie z wydolnością fizyczną i wysiłkową ucznia; dostosowanie tempa pracy do indywidualnej wydolności fizycznej i psychicznej ucznia, stosowanie metod i oddziaływań o charakterze terapeutycznym;
- **poziom wychowawczy** – sprzyjający integracji ucznia z grupą rówieśniczą uczestnictwo w życiu klasy, szkoły;
- **wsparcie emocjonalne** – to głównie działania podtrzymujące, towarzyszenie w trudnościach, wysłuchanie, cierpliwość, poświęcenie uwagi, życzliwość, zrozumienie, modyfikacja zachowania wobec ucznia chorego stosownie do jego wieku i potrzeb.

W SYTUACJI, GDY W SZKOLE JEST UCZEŃ PRZEWLEKLE CHORY, DYREKTOR, PEDAGOG I WYCHOWAWCA POWINNI:

- Pozyskać od rodziców (opiekunów prawnych) ucznia szczegółowe informacje na temat jego choroby oraz wynikających z niej ograniczeń w funkcjonowaniu;
- Zorganizować szkolenie kadry pedagogicznej i pozostałych pracowników szkoły w zakresie postępowania z chorym uczniem na co dzień oraz w sytuacji zaostrzenia objawów czy ataku choroby.
- Wspólnie z nauczycielami i specjalistami zatrudnionymi w szkole dostosować formy pracy dydaktycznej, dobór treści i metod oraz organizację nauczania do możliwości psychofizycznych tego ucznia, a także objąć go różnymi formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- W przypadku nasilenia objawów choroby u dziecka podczas pobytu w szkole dyrektor lub nauczyciel niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji rodziców lub prawnych opiekunów;
- W stanach nagłych, gdy stan dziecka nagle się pogorszy i wymagana jest pomoc lekarska nauczyciele zobowiązani są do podjęcia działań przedmedycznych oraz wezwanie karetki pogotowia ratunkowego. Jednocześnie obowiązkiem tych osób jest powiadomienie rodziców, prawnych opiekunów o zaistniałej sytuacji.

Obowiązki rodziców:

- W przypadku ucznia przewlekle chorego rozpoczynającego naukę w Zespole Szkół , rodzic/opiekun prawny zobowiązany jest najpóźniej do 1 września poinformować dyrektora szkoły:
 - o stanie zdrowia dziecka,
 - objawach choroby, zagrożeniach zdrowotnych,
 - przyjmowanych lekach i ich wpływie na organizm,
 - o diecie i rozwoju psychofizycznym dziecka;
- Jeśli choroba zostanie zdiagnozowana podczas uczęszczania do szkoły rodzic powinien niezwłocznie poinformować o tym fakcie dyrektora lub wychowawcę;
- Rodzic jest zobowiązany do stałej współpracy z wychowawcą dziecka chorego;
- Kiedy występuje konieczność stałego podawania leków w szkole, rodzice są zobowiązani do przedłożenia informacji na jaką chorobę dziecko choruje oraz jakie leki zażywa (nazwę leku, dawkę, sposób podania). Konieczne jest dołączenie zalecenia lekarskiego oraz pisemne upoważnienia dla nauczycieli (załącznik nr 1). Osoby wykonujące to zadanie muszą wyrazić zgodę (załącznik nr 2). Delegowanie przez rodziców uprawnień do wykonywania czynności związanych z opieką nad dzieckiem oraz zgoda pracownika szkoły i zobowiązanie do sprawowania tej opieki powinny mieć formę umowy między rodzicami a pracownikami szkoły. Informacje tam zawarte powinny być rzetelne, wyczerpujące i aktualne. Jednak mają one charakter wyłącznie informacyjny i nie mogą stanowić podstawy do jakichkolwiek roszczeń.

Obowiązki wychowawcy

Wychowawca jest zobowiązany do przekazania informacji Radzie Pedagogicznej i pozostałym pracownikom szkoły o sposobach postępowania z chorym dzieckiem na co dzień oraz w sytuacji zaostrzenia objawów czy ataku choroby.

Obowiązki nauczycieli:

- Nauczyciele są zobowiązani dostosować formy pracy dydaktycznej, dobór treści i metod oraz organizację nauczania do możliwości psychofizycznych tego ucznia, a także do objęcia go różnymi formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- W przypadku nasilenia choroby u dziecka podczas pobytu w szkole dyrektor lub nauczyciel niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji rodziców lub prawnych opiekunów.

Główne sposoby pomocy przewlekle choremu dziecku realizowane przez grono pedagogiczne, innych pracowników szkoły oraz uczniów:

- zapewnienie poczucia bezpieczeństwa psychicznego i fizycznego oraz zaufania do grupy i nauczyciela,
- pomoc w pokonywaniu trudności, uczenie samodzielności oraz nowych umiejętności,
- budowanie przyjaznych relacji w zespole klasowym,
- traktowanie chorego dziecka jako pełnoprawnego członka klasy,
- uwrażliwianie dzieci zdrowych na potrzeby i przeżycia ucznia chorego,
- uwrażliwianie ucznia chorego na potrzeby i przeżycia innych uczniów,
- motywowanie do kontaktów i współdziałania z innymi dziećmi,
- dostarczanie wielu możliwości do działania i osiągania sukcesów,
- motywowanie do aktywności i rozwoju zainteresowań,
- pomoc w nadrabianiu zaległości szkolnych, dostosowanie wymagań do aktualnych możliwości psychofizycznych dziecka,
- rozmowy o uczuciach i trudnych sprawach,
- zapewnienie dziecku wsparcia i pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- stała współpraca z rodzicami, pielęgniarką i nauczycielami,
- odpowiednia organizacja czasu pracy ucznia.

I. Procedury postępowania w przypadku uczniów chorych na padaczkę

Padaczka u dzieci dość często może występować jako napad z krótką utratą świadomości. Niekiedy wyłączeniu świadomości towarzyszy drganie powiek, nagłe wyprostowanie lub drgnięcie ciała. W czasie napadu dziecko zamiera w jakiejś pozie, wygląda jakby się zamyśliło, zapatrzyło w odległy punkt. Napad trwa krótko (5-20) sekund, a po jego ustąpieniu dziecko powraca do przerwanej napadem czynności, najczęściej nie zdając sobie sprawy z przebytego napadu.

Przy tzw. dużym ataku padaczki dziecko nagle upada, czasami krzycząc. Staje się sztywny wskutek kurczu mięśni. Pojawiają się drgawki. W czasie drgawek może wydobyć się piana z ust, zmieszana niekiedy z krwią, jeśli dziecko pogryzie sobie język lub wargi. Może także bezwiednie oddać mocz lub

kał. Po ustąpieniu drgawek dziecko pozostaje przez kilka minut nieprzytomne, mięśnie rozluźniają się, a oddech staje się normalny. Po odzyskaniu przytomności może być ono oszołomione, nieświadome przebytego ataku choroby. Może też dziwnie się zachowywać lub zasnąć.

Udzielając pierwszej pomocy w ataku padaczki:

- przede wszystkim zachować spokój;
- należy podtrzymywać upadającego lub złagodzić jego upadek;
- ułożyć dziecko na plecach;
- można odwrócić głowę dziecka na jedną stronę, by wydzielina z ust mogła swobodnie wypływać;
- należy rozluźnić ubranie wokół szyi;
- odsunąć gapiów;
- należy usunąć wszystkie przedmioty, które znajdują się w pobliżu poszkodowanego, mogące spowodować obrażenia podczas ataku (kamienie, kije, szkło);
- trzeba położyć coś miękkiego pod głowę i dookoła głowy dziecka;
- po ustąpieniu drgawek trzeba udrożnić jego drogi oddechowe i ułożyć go w pozycji bezpiecznej;
- trzeba także zabezpieczyć dziecko przed wpływem warunków atmosferycznych;
- należy pozostać z poszkodowanym dzieckiem do czasu odzyskania przez nie całkowitej świadomości;
- należy wezwać pomoc, jeżeli dziecko nie odzyska przytomności w ciągu 10 minut.

Pamiętaj!

- Nie wolno przenosić poszkodowanego dziecka, jeśli znajduje się w bezpiecznym miejscu;
- Nie krępuj go;
- Nie używaj siły w celu powstrzymania ataku drgawek;
- Nie wkładaj w usta dziecka knebli, bandaży, drewniek itp. ;
- Nie rozwieraj mu ust na siłę;
- Nie podawaj nieprzytomnemu niczego do picia.

II. Procedury postępowania w przypadku uczniów chorych na astmę

Astma oskrzelowa jest najczęstszą przewlekłą chorobą układu oddechowego u dzieci. Istotą astmy jest przewlekły proces zapalny toczący się w drogach oddechowych, który prowadzi do zwiększonej skłonności do reagowania skurczem na różne bodźce i pojawienia się objawów choroby.

Objawy

Jednym z podstawowych objawów jest duszność jako subiektywne uczucie braku powietrza spowodowane trudnościami w jego swobodnym przechodzeniu przez zwężone drogi oddechowe. Gdy duszność jest bardzo nasiloną możemy zauważyć, że usta dziecka a także inne części ciała są

zasinione. Konsekwencją zwężenia oskrzeli jest pojawienie się świszczącego oddechu. Częstym objawem astmy oskrzelowej jest kaszel. Najczęściej jest to kaszel suchy, napadowy, bardzo męczący.

Przyczyny ataku

Zaostrzenie astmy może być wywołane przez: kontakt z alergenami, na które uczulone jest dziecko, kontakt z substancjami drażniącymi drogi oddechowe, wysiłek fizyczny, zimne powietrze, dym tytoniowy, infekcje.

Postępowanie:

- W przypadku wystąpienia duszności uczeń powinien zażyć wziewny lek rozkurczający oskrzela zgodnie z zaleceniem lekarza;
- W przypadku objawów ciężkiej duszności powinien przyjąć jednocześnie 2 dawki leku w aerozolu w odstępie 10-20 sekund;
- Po wykonaniu 1 pierwszej inhalacji należy powiadomić rodziców ucznia o wystąpieniu zaostrzenia;
- W przypadku duszności o dużym nasileniu powinno się wezwać Pogotowie Ratunkowe. W czasie oczekiwania na przyjazd karetki pogotowia dziecko wymaga ciągłego nadzoru osoby dorosłej;
- Dodatkowo bardzo ważne jest zapewnienie uczniowi spokoju oraz odizolowanie od osób trzecich.

Nakazy:

- Częste wietrzenie sal lekcyjnych;
- Dziecko, które ma objawy po wysiłku, powinno przed lekcją wychowania fizycznego przyjąć dodatkowy lek;
- Ćwiczenia fizyczne należy zaczynać od rozgrzewki;
- W przypadku wystąpienia u dziecka objawów duszności należy przerwać wykonywanie wysiłku i pozwolić dziecku zażyć środek rozkurczowy.

Zakazy:

- Chorzy uczniowie nie powinni uczestniczyć w pracach porządkowych;
- W okresie pylenia roślin dzieci z pyłkownicą nie mogą ćwiczyć na wolnym powietrzu oraz nie powinny uczestniczyć w planowanych wycieczkach poza miasto;
- Astma oskrzelowa wyklucza biegi na długich dystansach, wymagających długotrwałego, ciągłego wysiłku.

Ograniczenia:

- Uczeń z astmą może okresowo wymagać ograniczenia aktywności fizycznej i dostosowania ćwiczeń do stanu zdrowia;
- Dziecko uczulone na pokarmy powinno mieć adnotacje od rodziców, co może jeść w sytuacjach, które mogą wywołać pojawienie się objawów uczulenia.

Obszary dozwolone i wskazane dla ucznia:

- Powinien uczestniczyć w zajęciach z wychowania fizycznego. Wysłownie uczeń lepiej znosi okresy zaostrzeń choroby;
- Uczeń z astmą nie powinien być trwale eliminowany z zajęć z wychowania fizycznego;

- Uczniowie z astmą mogą uprawiać biegi krótkie, a także gry zespołowe;
- Uczniowie z astmą mogą uprawiać gimnastykę i pływanie;
- Uczniowie z astmą mogą uprawiać większość sportów zimowych.

III. Procedury postępowania w przypadku uczniów chorych na cukrzycę

DZIECKO Z CUKRZYCĄ

Cukrzyca to „grupa chorób metabolicznych charakteryzujących się hiperglikemią (wysoki poziom glukozy we krwi), wynikającą z defektu wydzielania i/lub działania insuliny (jedynej hormon powodujący obniżenie poziomu glukozy we krwi). Przewlekła hiperglikemia wiąże się z uszkodzeniem, zaburzeniem

czynności i niewydolnością różnych narządów, szczególnie oczu, nerek, nerwów, serca i naczyń krwionośnych”. W chwili obecnej wśród dzieci i młodzieży chorych na cukrzycę w Polsce dominuje (około 90%) cukrzyca typu 1 — ten typ cukrzycy ma podłoże genetyczne oraz autoimmunologiczne. Pozostałe

10% pacjentów choruje na inne typy cukrzycy, np. cukrzycę typu 2. Cukrzyca typu 2 w polskiej populacji wieku rozwojowego nie stanowi jeszcze tak ogromnego problemu medycznego i społecznego. Jeżeli nie uda się jednak zahamować narastającej tendencji do występowania nadwagi i otyłości wśród dzieci i młodzieży, to taka sytuacja może się zmienić.

Cukrzyca NIE jest chorobą zakaźną, NIE można się nią „zarazić” przez kontakt z osobą chorą! U chorych na cukrzycę typu 1 dochodzi do zniszczenia komórek beta trzustki, które jako jedyne produkują w organizmie człowieka insulinę. Ten rodzaj cukrzycy od początku leczenia wymaga podawania insuliny, która jest lekiem ratującym życie. Cukrzyca typu 1 jest chorobą, która — od chwili rozpoznania — trwa przez całe życie pacjenta. Umiemy ją skutecznie leczyć, ale nie można jej, jeszcze w chwili obecnej wyleczyć.

Cukrzyca nie jest chorobą, która powinna ograniczać jakiegokolwiek funkcjonowanie ucznia, tylko wymaga właściwej samokontroli i obserwacji. Ćwiczenia fizyczne, sport i rekreacja połączone z ruchem są korzystne dla dzieci chorych na cukrzycę. Wspierają prawidłowy rozwój emocjonalny i społeczny. Pomagają rozwijać samodyscyplinę, gratyfikują, dają przyjemność i satysfakcję. Najważniejszym problemem przy wykonywaniu wysiłku fizycznego u dzieci z cukrzycą jest ryzyko związane z wystąpieniem hipoglikemii (niedocukrzenia - stężenie glukozy we krwi mniejsze niż 60 mg%). Do działań w ramach samokontroli należą: badanie krwi i moczu, zapisywanie wyników badań, prawidłowa interpretacja wyników badań, prawidłowe komponowanie posiłków, prawidłowe i bezpieczne wykonywanie wysiłku fizycznego, obserwacja objawów jakie pojawiają się przy hipoglikemii i hiperglikemii.

HIPOGLIKEMIA (niedocukrzenie) - Jest to niebezpieczna sytuacja, która wymaga natychmiastowego działania. Niedocukrzenie to krytyczny spadek poziomu glukozy we krwi, który stwarza realne zagrożenie dla organizmu. Właściwe i szybkie postępowanie zabezpiecza pacjenta przed ciężkim

niedocukrzeniem, które jest stanem zagrożenia życia. Dlatego też, bardzo ważne jest odpowiednio wczesne rozpoznanie objawów hipoglikemii i właściwa reakcja we wczesnym etapie po to, aby nie dopuścić do rozwoju ciężkiego niedocukrzenia. O możliwości wystąpienia hipoglikemii powinno być poinformowane dziecko chore na cukrzycę, jego rodzina oraz osoby, z którymi dziecko przebywa w szkole, na zajęciach rekreacyjnych oraz inni ludzie znajdujący się w otoczeniu osoby z cukrzycą. O hipoglikemii mówimy wtedy, gdy poziom cukru we krwi spadnie poniżej 60 mg/dl.

OBJAWY HIPOGLIKEMII – niedocukrzenia:

- błądź skóry, nadmierna potliwość, drżenie rąk,
- ból głowy, ból brzucha,
- szybkie bicie serca,
- uczucie silnego głodu/wstręt do jedzenia,
- osłabienie, zmęczenie,
- problemy z koncentracją, zapamiętywaniem,
- chwiejność emocjonalna, nietypowe zachowanie dziecka,
- napady agresji lub wesołkowatości,
- ziewanie/senność,
- zaburzenia mowy, widzenia i równowagi,
- zmiana charakteru pisma,
- uczeń nielogicznie odpowiada na zadawane pytania,
- kontakt ucznia z otoczeniem jest utrudniony lub traci przytomność,
- drgawki.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII LEKKIEJ – dziecko jest przytomne, w pełnym kontakcie, współpracuje z nami, spełnia polecenia:

- Sprawdzić poziom glukozy we krwi potwierdzając niedocukrzenie;
- Podać węglowodany proste (sok owocowy, coca-cola, cukier spożywczy rozpuszczony w wodzie lub herbacie, glukoza w tabletkach, płynny miód);

NIE WOLNO

- Zastępować węglowodanów prostych słodyczami zawierającymi tłuszcze, jak np. czekolada, ponieważ utrudniają one wchłanianie glukozy z przewodu pokarmowego);
- Ponownie oznaczyć glikemię po 10-15 minutach;
- Zawsze należy dążyć do ustalenia przyczyny niedocukrzenia.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII ŚREDNIO – CIĘŻKIEJ – dziecko ma częściowe zaburzenia świadomości, pozostaje w ograniczonym kontakcie z nami, potrzebuje 3 bezwzględnej pomocy osoby drugiej:

- Oznaczyć glikemię i potwierdzić niedocukrzenie;
- Jeżeli uczeń może połykać podać do picia płyn o dużym stężeniu cukru (np. 3-5 kostek cukru rozpuszczonych w ½ szklanki wody, coli, soku);
- Jeżeli uczeń nie może połykać postępujemy tak jak w przypadku glikemii ciężkiej.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII CIĘŻKIEJ – dziecko jest nieprzytomne, nie ma z nim żadnego kontaktu, nie reaguje na żadne bodźce, może mieć drgawki.

Dziecku, które jest nieprzytomne NIE WOLNO podawać niczego do picia ani do jedzenia do ust!!!

- Układamy dziecko na boku;
- Wstrzykujemy domięśniowo glukagon, jest to zastrzyk ratujący życie;
- Wzywamy pogotowie ratunkowe;
- Kontaktujemy się z rodzicami dziecka;
- Dopiero gdy dziecko odzyska przytomność (po podaniu glukagonu powinno odzyskać przytomność po kilkunastu minutach) i jeżeli dziecko będzie w dobrym kontakcie można mu podać węglowodany doustnie (sok, cola, tabl. glukozy).

U dzieci leczonych pompą:

- Zatrzymaj pompę;
- Potwierdź hipoglikemię;
- Jeżeli dziecko jest przytomne podaj węglowodany proste;
- Oczekaj 10-15 minut i zbadaj ponownie poziom glukozy we krwi, jeżeli nie ma poprawy podaj ponownie cukry proste;
- Jeżeli objawy ustąpią i kontrolny pomiar glikemii wskazuje podnoszenie się stężenia glukozy, włącz pompę i podaj kanapkę lub inne węglowodany złożone;
- **Jeżeli dziecko jest nieprzytomne lub ma drgawki** połóż je w pozycji bezpiecznej, podaj domięśniowo zastrzyk z glukagonu i **wezwij karetkę pogotowia**. Po epizodzie hipoglikemii nie zostawiaj dziecka samego! Dziecko nie może podejmować wysiłku fizycznego dopóki wszystkie objawy hipoglikemii nie ustąpią!

HIPERGLIKEMIA (wysoki poziom glukozy we krwi)

Jest to druga z niebezpiecznych sytuacji dotyczących leczenia dziecka z cukrzycą typu 1. Bardzo wysoki poziom glukozy we krwi utrzymujący się przez dłuższy czas, może doprowadzić do rozwoju kwasicy cukrzycowej, która jest stanem bezpośredniego zagrożenia życia. Dlatego podobnie jak w niedocukrzeniu, także w przypadku wysokich cukrów należy wiedzieć jak zapobiegać narastaniu glikemii.

OBJAWY HIPERGLIKEMII:

- wzmożone pragnienie, potrzeba częstego oddawania moczu,
- rozdrażnienie, zaburzenia koncentracji,
- złe samopoczucie, osłabienie, przygnębienie, apatia,

Jeżeli do ww. objawów dołączają:

- ból głowy, ból brzucha,
- nudności i wymioty,
- ciężki oddech,

może to świadczyć o rozwoju kwasicy cukrzycowej. Należy wtedy bezzwłocznie:

- zbadać poziom glukozy,
- skontaktować się z rodzicami lub wezwać pogotowie.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPERGLIKEMII

- Jeśli poziom glukozy we krwi wynosi więcej niż 250 mg% uczeń **powinien otrzymać dodatkową dawkę insuliny, tak zwaną dawkę korekcyjną**, w celu obniżenia zbyt wysokiego poziomu glukozy. Ilość insuliny, którą należy podać w celu obniżenia poziomu glukozy jest indywidualna dla każdego chorego dziecka. Rodzice powinni przekazać Dyrektorowi pisemną informację na ten temat (zał. nr 1).
- Uzupełniamy płyny (dziecko powinno dużo pić, przeciętnie 1litr w okresie 1,5-2 godz., najlepszym płynem jest niegazowana woda mineralna);
- Samokontrola (badanie moczu na obecność cukromoczu i ketonurii, po około 1 godz. należy dokonać kontrolnego pomiaru glikemii);
- W razie stwierdzenia hiperglikemii uczeń nie powinien jeść, dopóki poziom glikemii nie obniży się.

Niezbędnik szkolny, czyli co uczeń z cukrzycą zawsze powinien mieć ze sobą w szkole:

- pen – „wstrzykiwacz” z insuliną,
- pompę insulinową, jeżeli jest leczone przy pomocy pompy,
- nakłuwacz z zestawem igieł,
- glukometr z zestawem pasków oraz gazików,
- plastikowy pojemnik na zużyte igły i paski,
- drugie śniadanie lub dodatkowe posiłki przeliczone na wymienniki np. przeznaczone na „zabezpieczenie” zajęć wf w danym dniu,
- dodatkowe produkty – soczek owocowy, tabletki z glukozą w razie pojawienia się objawów hipoglikemii,
- telefon do rodziców,
- informację w postaci kartki lub bransoletki na rękę, która informuje, że dziecko choruje na cukrzycę,
- glukagon (zestaw w pomarańczowym pudełku).

Szkolny kodeks praw dziecka z cukrzycą – każdemu dziecku z cukrzycą typu 1 należy zapewnić w szkole:

- Możliwość zmierzenia poziomu glukozy na glukometrze w dowolnym momencie – także w trakcie trwania lekcji;
- Możliwość podania insuliny;
- Możliwość zmiany zestawu infuzyjnego w przypadku leczenia osobistą pompą insulinową w odpowiednich warunkach zapewniających bezpieczeństwo i dyskrecję;
- Właściwe leczenie niedocukrzenia zgodnie ze schematem ustalonym z pielęgniarką szkolną i rodzicami dziecka;
- Możliwość spożycia posiłków o określonej godzinie, a jeśli istnieje taka potrzeba, nawet w trakcie trwania lekcji;
- Możliwość zaspokojenia pragnienia oraz możliwość korzystania z toalety, także w czasie trwania zajęć lekcyjnych;

- Możliwość uczestniczenia w pełnym zakresie w zajęciach wychowania fizycznego oraz różnych zajęciach pozaszkolnych, np. wycieczkach turystycznych, zielonych szkołach.

W każdej szkole powinien znajdować się „kącik” dla ucznia z cukrzycą, czyli ustronne miejsce, w którym dziecko z cukrzycą będzie mogło spokojnie, bezpiecznie i higienicznie wykonać badanie krwi oraz wykonać wstrzyknięcia insuliny.

„Kącik” powinien:

- Stwarzać możliwość umycia i wytarcia rąk jednorazowym ręcznikiem;
- Posiadać stały zestaw: jałowe gaziki, spirytus, zamknięty pojemnik na odpady (zużyte paski testowe, lancet z nakłuwacza, igła z pena);
- Posiadać dostępny glukometr, paski testowe do badania krwi i moczu, dodatkowe lancety do nakłuwacza, dodatkowe igły do wstrzykiwaczy;
- Posiadać zapasowy zestaw glukagonu oraz zapasowe wkłady z insuliną;
- Posiadać zapasowe butelki wody mineralnej w przypadku hiperglikemii;
- Posiadać zapasowe oprzyrządowanie do pompy insulinowej (zestaw infuzyjny, pojemnik na insulinę, urządzenie do zakładania wkłuć).

IV. Procedury postępowania w uczniem z depresją i zaburzeniami lękowymi

Depresja to choroba charakteryzująca się nieustającym przygnębieniem, zniechęceniem, apatią. Osoba w depresji jest pogrążona w smutku, który nie pojawia się od czasu do czasu, lecz trwa długo (wiele dni, miesięcy) i w sposób niekorzystny wpływa na funkcjonowanie jednostki, dezorganizując jej codzienne życie.

Objawami depresji u dzieci i młodzieży są:

- smutek,
- ograniczenie lub rezygnacja z zainteresowań i aktywności, które dotychczas sprawiały przyjemność,
- zmiany w zakresie aktywności psychoruchowej — spowolnienie lub pobudzenie,
- poczucie braku nadziei,
- poczucie braku sensu życia,
- niskie poczucie własnej wartości,
- nadmierne poczucie winy,
- poczucie bezradności,
- nawracające myśli o śmierci lub samobójstwie,
- spadek energii,
- nadmierna męczliwość,
- zaburzenia koncentracji uwagi,
- wzrost lub spadek apetytu,
- zmiana wzorca snu (utrzymujące się przez pewien czas wyraźne trudności z zasypianiem lub wczesne wybudzenie, np. ok. czwartej, piątej rano).

W pewnych sytuacjach w leczeniu depresji konieczne jest włączenie leczenia farmakologicznego, jednak — jak wskazują badania— u dzieci i młodzieży nie jest ono tak skuteczne jak u dorosłych. Nowoczesne leki przeciwdepresyjne, w przeciwieństwie do leków starszej generacji, działają bardziej wybiórczo, nie wpływają na poziom innych neuroprzekazników, tym samym zmniejszają ryzyko wystąpienia objawów niepożądanych. Jednak w trakcie stosowania wspomnianych leków, mogą wystąpić niekorzystne efekty uboczne. Szczególnie w początkowym okresie leczenia. Dolegliwości te wywierają dodatkowo niekorzystny wpływ na funkcjonowanie depresyjnego dziecka w szkole, przeważnie jednak mają one charakter przejściowy i ustępują po pierwszym tygodniach leczenia. Główna wada leków przeciwdepresyjnych, zarówno starszych jak i nowoczesnych polega na tym, że ich działanie ujawnia się dopiero po około dwóch, trzech, a nawet czterech tygodniach leczenia.

Jeśli wiemy, że dziecko przyjmuje lek przeciwdepresyjny od około dwóch tygodni, to nie powinniśmy się dziwić, że wciąż jest:

- smutne lub drażliwe,
- odczuwa niepokój,
- nie może skupić się na lekcji,
- wciąż jest znużone, zmęczone, senne,
- nie przejawia zainteresowania otoczeniem,
- ma uczucie rozbicia,
- skarży się na bóle brzucha, bóle i zawroty głowy, zgagę,
- odczuwa przyspieszoną perystaltyki jelit,
- ma zwiększoną liczbę wypróżnień (konieczność częstszych wizyt w toalecie),
- problemy z zasypianiem.

W przypadku ucznia z depresją nauczyciel, wychowawca powinien:

- Wszyscy nauczyciele uczący ucznia z depresją powinni uważnie obserwować wszelkie wyraźne zmiany w jego zachowaniu;
- O wszelkich niepokojących zmianach w zachowaniu ucznia nauczyciele informują wychowawcę;
- W przypadku niepożądanych objawów lub ich znacznego nasilenia wychowawca informuje rodziców;
- Gdy Podczas stosowania leków uczeń czuje się zmęczony , skarży się na uczucie „rozbicia” czy zawroty głowy, bądź inne objawy utrudniające mu uczestniczenie w lekcjach wychowania fizycznego **lekarz może uznać, że nie powinien on ćwiczyć i może wystawić zwolnienie;**
- Jeśli leczenie trwa ponad miesiąc, a u ucznia nie obserwuje się żadnej poprawy samopoczucia, należy poinformować rodziców, gdyż powinien on być ponownie skonsultowany z psychiatrą.

Wsparcie wychowawcy, pedagoga:

- zapewnić mu szczególną opiekę,
- organizować częste spotkania,
- objąć go dyskretną obserwacją,
- zachęcić go do rozmów,

- monitorować jego postępy w nauce, relacje z kolegami, sytuację rodzinną.

Zasady skutecznej pracy nauczycieli z uczniem w depresji:

- **Zindywidualizowanie wymagań edukacyjnych** - poziom lęku ucznia można zmniejszyć stosując odpowiednie metody pracy i indywidualizując pracę ucznia z danego przedmiotu

Uczeń w depresji ma do czynienia w szkole z różnymi wymaganiami stawianymi przez poszczególnych nauczycieli. Oczekiwania dotyczą zarówno wywiązywania się z obowiązków szkolnych, jak i zachowania. Uczeń w złym stanie emocjonalnym ma problem ze zmobilizowaniem się do jakiegokolwiek wysiłku. Między zaburzeniami emocjonalnymi a osiągnięciami szkolnymi dziecka istnieje sprzężenie zwrotne. Zaburzenia emocjonalne pogarszają zdolność uczenia się, natomiast trudności w uzyskiwaniu osiągnięć szkolnych są powodem zaburzeń emocjonalnych.

Nauczyciele muszą pamiętać, że w przypadku ucznia w kryzysie trzeba robić wszystko, by wymagania edukacyjne nie były dodatkowym problemem, a wręcz przeciwnie - mogły stawać się nawet czynnikiem ochronnym. Zdarzają się bowiem przypadki poprawy nastroju, gdy młody człowiek osiąga konkretny sukces w nauce. Poziom lęku ucznia można zmniejszyć stosując odpowiednie metody pracy i indywidualizując pracę dziecka z danego przedmiotu.

Nauczyciele poszczególnych przedmiotów powinni:

- jasno określić oczekiwania względem ucznia,
- dostosować wymagania do realnych na dany moment możliwości ucznia,
- stopniować zadania do opanowania, zarówno pod względem ilości jak i skali trudności,
- jeśli uczeń posiada opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej stosować w pracy z uczniem wskazania dla nauczycieli w niej zawarte,
- oceniać nie tylko samo podjęcie realizacji zadania przez ucznia, ale przede wszystkim zauważyć i docenić jego wysiłek oraz nawet najdrobniejsze osiągnięcia.
- Poświęcenie wymaganej ilości czasu na spotkania z uczniem (uczeń czuje, że komuś na nim zależy);
- Obdarzanie ucznia życzliwością i sympatią;
- Angażowanie do realizacji różnorodnych zadań proponowanych nie tylko przez nauczyciela i wychowawcę, ale też inicjowanych przez kolegów z klasy. Uczeń z depresją niechętnie włącza się w życie klasy oraz relacje z innymi, dlatego z czasem może pozostać osamotniony i bezradny;
- Dbanie o relacje ucznia w depresji z rówieśnikami, a przede wszystkim zwracanie uwagi na stosunek rówieśników do problemu chorego na depresję. Klasa powinna zrozumieć problem i wspierać się wzajemnie. Nie wolno dopuścić by depresja kolegi stała się powodem do wyśmiewania go. Nauczyciel musi być szczególnie wyczulony na takie reakcje i natychmiast na nie reagować. Sprzyjająca atmosfera w klasie oraz wspierający, pozytywnie nastawieni rówieśnicy nie wykluczą kolegi w depresji z życia klasy. Dzięki temu jest szansa, że w którymś momencie otworzy się on na działania z zewnątrz. Wspólne przeżywanie czegoś interesującego i pozytywnego społecznie to potężny ładunek wzmacniający, mobilizujący do podejmowania kolejnych wysiłków;

- Szukanie przyczyn w jego sytuacji aktualnej lub przeszłej - nie wolno upatrywać problemu w dziecku;
- Porównywanie sposobu odczuwania z odczuwaniem innych osób w podobnej sytuacji, aby uczeń mógł ocenić adekwatność i stosowność swoich emocji;
- Wskazywanie na inne bliskie dziecku osoby, z którymi mogłoby ono dzielić swoje uczucia, radości i zmartwienia;
- Wspólne szukanie źródła niepowodzeń w tych elementach, które można zmienić;
- Wskazywanie na sukcesy, osiągnięcia i zasługi ucznia oraz podkreślanie, że to każdy sam decyduje o sobie i w każdej chwili tak naprawdę może zmienić kierunek swojego życia;
- Podkreślanie niepowtarzalnych cech ucznia, jego wyjątkowych cech i przymiotów, które może zaoferować innym;
- Uzmysławianie uczniowi, że niekorzystne jest rozpamiętywanie minionych niepowodzeń i zdarzeń, będących źródłem poczucia winy, porażek, wstydu (należy pomóc uczniowi zrozumieć, że przeszłość minęła i tylko myślenie o niej utrzymuje ją żywą w pamięci);
- Wspólne podjęcie próby przeniesienia się w wyobraźni w przyszłość, aby móc spojrzeć z perspektywy czasu na to, co tu i teraz wydaje się przytłaczającym problemem;
- Zaproponowanie uczniowi wyznaczenia długoterminowych celów w życiu (wspólne zastanowienie się z uczniem co chce robić za pięć, dziesięć, dwadzieścia lat), zachęcanie do myślenia o różnych, możliwych sposobach osiągnięcia celu;
- Zachęcanie do rozwoju zainteresowań, uprawiania hobby, uczestniczenia w zajęciach pozalekcyjnych lub pozaszkolnych;
- Uświadomienie uczniowi, że niepowodzenia i rozczarowania są czasami w ogólnym rozrachunku pomocne.

V. Procedury postępowania w uczniem chorym na hemofilię

Hemofilia jest wrodzoną skazą krwotoczną związaną z niedoborem czynnika VIII lub IX krzepnięcia krwi. W zależności od tego rozróżniamy hemofilię A lub B.

Ciężka postać hemofilii:

- krwawienia do mięśni i stawów,
- duże podskórne wylewy, krwawienia z nosa,
- krwawienia wewnętrzne.

Krwawienia wewnętrzne są bolesne. Początkowym objawem może być uczucie rozpierania w stawie, drętwienia, mrowienia. Najlepiej, jeżeli wówczas zostanie podany koncentrat czynnika krzepnięcia krwi. Jeżeli leczenie zostanie odroczone powiększa się objętość stawu, pojawia się silna bolesność oraz przykurcz w stawie.

Umiarkowana i łagodna postać choroby:

- krwawienia są mniej częste, nie powodują zwykle trwałych zmian w stawach,
- krwawienie zwykle uprzedza wyraźny uraz.

Choroba nie ma wpływu na funkcjonowanie społeczne ani nie wpływa negatywnie na rozwój intelektualny. Funkcjonowanie emocjonalne może nie być zaburzone. Jednak, zwłaszcza w ciężkiej postaci choroby, uczeń może czuć się gorszy, ponieważ nie może robić tego wszystkiego, co zdrowi uczniowie np. grać w piłkę nożną. Wie, że może to spowodować krwawienie do stawu lub mięśni i związany z tym ból, konieczność leczenia dożylnego, czasami hospitalizacji.

NAKAZY, ZAKAZY, OGRANICZENIA:

- Uczeń nie powinien być narażony na urazy spowodowane np. śliską podłogą, przepychającym się tłumem dzieci;
- W szkole musi mieć do chodzenia wygodne obuwie usztywniające staw skokowy, na nie śliskiej podeszwie;
- Jeżeli uczeń jest sprawny ruchowo może biegać i skakać;
- Inni uczniowie muszą wiedzieć, że nie można chorego kolegi bić, popychać, podstawiać mu nogi;
- Udział w lekcjach wf musi być ograniczony – bezpieczna jest gimnastyka, pływanie i gra w ping-ponga;
- Uczeń może bez ograniczeń rysować, lepić z gliny, malować;
- Należy rozwijać te sfery aktywności intelektualnej i ruchowej ucznia, w których się wyróżnia;
- Uczniowi choremu na hemofilię nie wolno podawać żadnych leków domięśniowo, ani stosować preparatów kwasu acetylosalicylowego;
- **Powinien brać udział w wycieczkach szkolnych, wyjazdach do teatru czy kina. Przed wyjazdem wskazane jest profilaktyczne podanie czynnika krzepnięcia u ucznia z ciężką postacią choroby!!!**

NA CO NALEŻY ZWRACAĆ UWAGĘ W SZKOLE:

- Nagłe dolegliwości bólowe ze strony kończyn dolnych lub górnych, utykanie;
- Bóle brzucha lub głowy, wymioty;
- Krwawienie z jamy ustnej lub nosa, zblednięcie.

PIERWSZA POMOC:

- W przypadku urazu/bólu należy oziębic dotkniętą część ciała przez przyłożenie lodu, zimnego okładu żelowego lub chustki zmoczonej w zimnej wodzie;
- Posadzić/położyć w pozycji dla ucznia wygodnej;
- Najczęściej należy podać czynnik krzepnięcia krwi;
- Jeżeli dziecko wymiotuje, ma bóle głowy, zaburzenia świadomości lub drgawki powinno się je położyć na boku i wezwać pogotowie, zawiadomić rodziców; jeżeli dziecko uskarża się na ból kończyny górnej lub dolnej nie powinno nią poruszać, wskazane jest unieruchomienie.

VI. Procedury postępowania w uczniem w przypadku stanów nagłych

W sytuacjach nagłych, gdy stan zdrowia dziecka wymaga natychmiastowej interwencji lekarskiej, nauczyciel, dyrektor szkoły lub pielęgniarka są zobowiązani do:

- Udzielenia pomocy przedmedycznej w zakresie posiadanych umiejętności;
- Do wezwania karetki pogotowia ratunkowego;

- Jednocześnie mają oni obowiązek powiadomić o tym rodziców lub opiekunów prawnych dziecka.

Inne problemy zdrowotne zgłaszane przez uczniów

W innych przypadkach, gdy uczeń zgłasza problem zdrowotny (np. dolegliwości bólowe):

- Pielęgniarka po rozmowie z uczniem zawiadamia rodziców lub opiekunów prawnych, zalecając wizytę u lekarza;
- Jeśli pielęgniarka jest nieobecna, do podjęcia tych działań jest zobowiązany dyrektor szkoły lub osoba przez niego upoważniona.

VII. Procedury postępowania w uczniem z ADHD, czyli zespołem hiperkinetycznym

W pracy szkolnej uczniowie z ADHD wymagają od nauczycieli:

- Realizacji wskazań do pracy z uczniem zawartych w opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej;
- Poznania i zrozumienia specyficznych zachowań i emocji dziecka (tj. : brak koncentracji na szczegółach, trudności z utrzymaniem uwagi na zadaniach i grach, niespektowanie podanych kolejno instrukcji, kłopoty z dokończeniem zadań i wypełnianiem codziennych obowiązków, dezorganizacja, szybkie rozpraszanie się pod wpływem bodźców zewnętrznych, nadmierna ruchliwość i gadatliwość, przerywanie bądź wtrącanie się do rozmowy);
- Akceptacji, pozytywnego wsparcia, nasilonej w stosunku do innych uczniów uwagi i Zainteresowania;
- Organizacji środowiska zewnętrznego w formie porządku i ograniczenia bodźców.
- Stosowania wzmocnień (pochwał, nagród);
- Skutecznego komunikowania (krótkie instrukcje, powtarzanie);
- Konsekwencji w postępowaniu i ustalenia obowiązującego systemu norm i zasad;
- Elastyczności pracy dającej możliwość dodatkowej aktywności i rozładowania emocji.

Procedury zatwierdzono na Radzie Pedagogicznej w dniu 13.09.2011 roku i znowelizowano w roku szk. 2018/19 w dniu 18.09.2018 r.

Procedury postępowania z dzieckiem przewlekle chorym Zarządzenie nr 34/2019/20 dyrektora Zespołu Szkół im. K.C. Mrongowiusza w Olsztynku **z dnia 26 maja 2020 r.** w sprawie wprowadzenia „Procedury postępowania z dzieckiem przewlekle chorym” w Zespole Szkół w Olsztynku.